

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

SARA ROZMAN

LJUBLJANA, 2014

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Športno treniranje

Teorija in metodika aerobike

**ZADOVOLJSTVO STARŠEV S PRAZNOVANJEM
ROJSTNEGA DNE S POUČENJEM NA GIBALNIH
DEJAVNOSTIH V OTROŠKEM CENTRU BETI IN CEJ**

DIPLOMSKO DELO

MENTORICA:

prof. dr. Mateja Videmšek, prof. šp. vzg.

RECENZENT:

prof. dr. Damir Karpljuk, prof. šp. vzg.

Avtorica dela:

SARA ROZMAN

KONZULTANTKA:

asist. dr. Petra Zaletel, prof. šp. vzg.

Ljubljana, 2014

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorici prof. dr. Mateji Videmšek za vso strokovno pomoč, nasvete in usmerjanje ter hitro sporočanje povratnih informacij pri nastajanju diplomskega dela.

Prav tako se zahvaljujem konzultantki, dr. Petri Zaletel in recenzentu dr. Damirju Karpljuk, za pregled diplomskega dela.

Zahvaljujem se tudi družini in vsem bližnjim, ki so mi v času študija stali ob strani.

Ključne besede: rojstni dan, starši, igra, šport, zabava, otroška igralnica

ZADOVOLJSTVO STARŠEV S PRAZNOVANJEM ROJSTNEGA DNE S POUDARKOM NA GIBALNIH DEJAVNOSTIH V OTROŠKEM CENTRU BETI IN CEJ

Sara Rozman

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2014

Športno treniranje, Teorija in metodika aerobike

Število strani: 88

Število virov: 35

Število slik: 21

Število prilog: 1

IZVLEČEK:

Namen diplomskega dela je bil analizirati zadovoljstvo staršev s praznovanjem rojstnega dne s poudarkom na gibalnih dejavnostih v otroškem centru Beti in Cej, katerih otroci so praznovali rojstni dan v otroškem centru. Zanimali so nas izobrazba in mesečni dohodek staršev, njihova oddaljenost od kraja praznovanja ter kdo se je odločil za praznovanje v otroškem centru. Prav tako nas je zanimalo, ali njihov otrok v otroškem centru praznuje prvič, reklamiranost otroškega centra, ali se staršem zdi trajanje rojstnega dne primerno dolgo ter ali bodo otroški center priporočili znancem in prijateljem, ki imajo otroke stare od 3 do 12 let, kot primernega ponudnika za praznovanje rojstnih dni. Postavili smo si tudi tri hipoteze. V raziskavi je sodelovalo 115 staršev, katerih otroci so že praznovali v otroškem centru. Starši so izpolnili vprašalnik, ki je vseboval deset vprašanj.

Pridobljene podatke smo obdelali z računalniškim programom SPSS 20.0 (Statistical Package for the Social Sciences). Za preverjanje hipotez smo uporabili dvosmerni Hi-kvadrat, za grafični prikaz pa smo uporabili histograme. Vse hipoteze smo preverjali na ravni 5-odstotnega tveganja ($p \leq 0,05$).

Ugotovili smo, da v otroškem centru največkrat praznujejo pet- in sedemletniki. Največ staršev ima dokončano visoko strokovno šolo ali univerzo in največ jih je v intervalu skupnega dohodka (oba partnerja) od 2500 do 3500 €/mesec. Večina strank otroškega centra je zadovoljna s ceno rojstnega dne in bi otroški center priporočila znancem in prijateljem kot primernega ponudnika za praznovanje rojstnih dni. Največ staršev je za otroški center izvedelo od prijatelja/ice, največkrat pa se je za praznovanje odločila mama. Večina staršev je oddaljena od 3 do 10 kilometrov od otroškega centra.

Ugotovili smo, da so starši na splošno zadovoljni s ponudbo otroškega centra, kar je nenazadnje tudi cilj vseh sodelujočih pri programu praznovanj.

Key words: birth day, parents, games, sports, fun, childrens playroom

**PARENTS' SATISFACION WITH SERVICES PROVIDED BY BETI AND CEJ
CHILDREN'S CENTRE REGARDING BIRTHDAY CELEBRATIONS WITH
EMPHASIS ON PHYSICAL ACTIVITIES**

Author: Sara Rozman

University of Ljubljana, Faculty of sport, 2014

Sports training, theory and methods of aerobics

Number of pages: 88

Number of sources: 35

Number of pictures: 21

Number of appendices: 1

ABSTRACT:

The objective of this thesis was to analyse the customers whose children had their birthday parties at the Children's Centre. We focused on the education and the monthly income of parents, their distance from the location of the party and the person who made the decision to organise a party at the Children's Centre. We also wanted to know whether this was the first birthday party of their children at the Children's Centre, the advertising coverage of the Children's Centre, whether parents found the duration of the birthday party sufficient, and whether they would recommend the Children's Centre as a suitable provider of birthday parties to their acquaintances and friends with children from 3 to 12 years of age. Three hypotheses were formed. The survey covered 115 parents whose children had had their birthday parties at the Children's Centre. The parents completed a questionnaire with ten questions.

The data acquired were processed by computer programme SPSS 20.0 (Statistical Package for the Social Sciences). The two-way chi-square was used to test the hypotheses, while histogram was used for graphical representation. All hypotheses were tested at the 5-per-cent risk level ($p \leq 0,05$).

We established that the majority of children who have their birthday parties at the Children's Centre is 5 or 7 years old. Most parents have four-year tertiary professional or university qualifications, and the majority of them fall in the interval of total monthly income (both partners) from 2500 to 3500 €. Most customers of the Children's Centre find the price of the birthday party agreeable and would recommend the Children's Centre to their acquaintances and friends as a suitable provider of birthday parties. Most parents heard about the Children's Centre from a friend, and in most cases the decision to have a birthday party there was made by the mother. Most parents live 3 to 10 kilometres from the centre.

The finding was that parents are generally satisfied with the offer of the Children's Centre, which is, after all, the aim of all participants in the birthday party programme.

KAZALO:

1. UVOD	8
1.1 Otroci, starši in šport.....	11
1.2 Gibalni razvoj otroka	16
1.2.1 Faze in stopnje gibalnega razvoja	18
1.3 Gibalne dejavnosti otrok	21
1.3.1 Gibalne dejavnosti otrok, starih do treh let.....	23
1.3.2 Gibalne dejavnosti otrok, starih od tri do šest let.....	24
1.3.3 Gibalne dejavnosti otrok, starih od šest let naprej	28
1.4 Socialni razvoj otrok.....	30
1.4.1 Primarna socializacija otroka.....	31
1.4.2 Oblike socialnega vedenja	32
1.4.3 Pomen drugih otrok za otrokov socialni razvoj	34
1.4.4 Pomen igre za otrokov socialni razvoj.....	36
1.4.5 Udeležba otrok v igri	39
1.4.6 Težave nekaterih otrok pri vključevanju v skupino	41
1.5 Čustveni razvoj otrok.....	42
1.6 Razvoj gibalnih sposobnosti na rojstnodnevni zabavi	44
1.6.1 Razvijanje gibalnih sposobnosti v prvem delu rojstnega dne	44
1.6.2 Razvijanje gibalnih sposobnosti v drugem delu praznovanja rojstnega dne	47
1.6.3 Metode dela pri predšolskih in šolskih otrocih	49
1.7 Program praznovanja rojstnega dne.....	51
1.8 Problem, cilji in hipoteze	53
2. METODE DELA	55
2.1 Preizkušanci	55
2.2 Pripomočki.....	55
2.3 Postopek.....	55
3. REZULTATI IN RAZPRAVA	56
4. SKLEP	78
5. VIRI	82
6. PRILOGE	86

1. UVOD

Naši otroci rastejo v svetu, ki je poln negativnih pojavov. Nenehno tekmovanje, hrup, stres doma in v vrtcu – vse to povzroča pri otrocih sindrom živčne prenapetosti, ki je bil včasih značilen le za odrasle (Strah, Videmšek in Stančević, 2001).

Tako se danes velikokrat dogaja, da so otroci vidno prenapeti, napadalni, nezbrani itd. Njihova napetost se odraža tudi na telesu. Te motnje lahko postanejo kronične in oslabijo tako telesno kot duševno zdravje otrok ter s tem ogrozijo njihov razvoj (Strah, Videmšek in Stančević, 2001).

Zato je zelo pomembno, da se vsak posamezni starš s svojim otrokom v prvi vrsti veliko pogovarja, mu pomaga oblikovati dobro osebnost in vrednote. Otroci največkrat prevzemajo vrednote, navade in stališča svojih skrbnikov oziroma staršev, zato je še kako pomembno, da jim s svojim obnašanjem predstavljamo vzor. To pa je zelo pomembno tudi, ko se dotaknemo teme šport.

Starc (2007) pravi, da prav zmerna in redna gibalna dejavnost spada med najpomembnejše tehnike v programu protistresnega delovanja, saj ima številne ugodne učinke na zdravje ter psihično in telesno dobro počutje. Pomaga pri uravnavanju emocionalnega stresa, napetosti, razblini psihično obremenitev in nadzoruje telesno težo.

Gibanje spremlja človeka od rojstva do smrti. Že v prvih gibalnih poskusih otroka, ko se ta uči plaziti in hoditi, je njegov spoznavni razvoj povezan z gibalnim. Kdor prej shodi, prej usvoji prostor okoli sebe, spoznava okolico in ima več možnosti za komunikacijo. Zato bi morali starši nenehno spodbujati svoje otroke pri njihovih gibalnih poskusih, se igrati z njimi, jih voditi na sprehode, skratka, njihovo naravno potrebo po gibanju bi morali zadovoljevati in jo krepiti. Prav ukvarjanje s športom znotraj družine je namreč temelj za otrokovo nadaljnjo gibalno dejavnost in sprejemanje športa kot vrednote (Videmšek, Berdajs in Karpljuk, 2003).

Gibalna dejavnost je eno izmed najpomembnejših področij v otrokovem razvoju. Otrok poleg gibalnih in funkcionalnih sposobnosti razvija tudi spoznavne, socialne in čustvene sposobnosti ter lastnosti. Z različnimi dejavnostmi pridobiva zaupanje v svoje telo in gibalne sposobnosti, s tem pa si gradi ustrezno predstavo o sebi, se potrjuje in si ustvarja čustveno vez z okoljem. Z različnimi dejavnostmi spoznava okolje okoli sebe, si ohranja in krepi zdravje (Videmšek in Pišot, 2007).

Prav gibalna sposobnost je v otroštvu pomembna razvojna spodbuda, koristna za krepitev in varovanje zdravja, ohranjanje potrebne ravni gibalnih sposobnosti in oblikovanje navad in vedenjskih vzorcev za zdrav življenjski slog v vseh obdobjih. Tvegano vedenje, ki ima lahko negativne posledice na zdravje, se pojavlja že v otroštvu in se nadaljuje v poznejših življenjskih obdobjih, zato je treba pravočasno ukrepati (Šimunič, Volmut in Pišot, 2010).

Dejansko stanje je med populacijo otrok in mladostnikov zelo alarmantno. Narašča delež otrok, ki ne dosegajo minimalne priporočene količine gibalne/športne aktivnosti, in čedalje več otrok tudi svoj prosti čas preživlja sede (Šimunič, Volmut in Pišot, 2010).

Zato je vloga predšolske in šolske športne vadbe zelo pomembna, saj njeno bistvo ni samo v zadovoljitvi otrokove potrebe po gibanju. Naloge športne vadbe so daljnosežne: zajemajo tudi spoznavno, moralno in estetsko plat pedagoškega učinkovanja. Z ustrezno izbranimi programi, oblikami in metodami dela lahko v okviru športne vadbe vplivamo tudi na razvoj in odnose med gibalnimi, čustvenimi in socialnimi komponentami otrokove osebnosti (Videmšek in Pišot, 2007).

Vse te komponente lahko najdemo in zasledimo na praznovanju rojstnega dne v otroškem centru Beti in Cej.

Danes so otroci za večino staršev njihov največji zaklad. Največkrat se za svoje otroke trudijo po svojih najboljših močeh in bi zanje naredili vse. Veliko pozornost dajejo tudi otrokovemu rojstnemu dnevu, ki ima zanje veliko emocionalno in simbolno vrednost. To

je dan, ki ga vsak otrok pričakuje z velikim navdušenjem. Vsa pozornost ostalih družinskih članov je navadno usmerjena v slavljenca in tisti dan marsikateri otrok, ki praznuje, živi svoje sanje. Največkrat želijo starši svojega otroka popolnoma osrečiti. Poleg tega, da je otrok v velikem pričakovanju darila, je zaželjeno s strani otroka upoštevati tudi kje in kako bi praznoval s svojimi prijatelji vrstniki. Če ima otrok rojstni dan v poletnih mesecih, ko se otroci lahko gibajo na prostem brez bojazni, da bi kdo zbolel, se starši velikokrat odločajo za praznovanje na svojem vrtu pred hišo ali v hiši. Kadar pa ima otrok rojstni dan v mrzlih zimskih dneh ali dneh, ki še niso primerni za praznovanje na prostem, ker so premrzli, se starši odločajo za najem prostora ali pa kar za praznovanje pri katerem od ponudnikov oraganiziranega praznovanja rojstnega dne. Tu pa se začne tema, ki jo obravnava moje diplomsko delo.

»Mami, tudi jaz bi praznoval tukaj!« To je verjetno največkrat izgovorjeni stavek otrok, ki vsi prepoteni, polni novih izkušenj in doživetij zapuščajo otroški center Beti in Cej, kjer je praznoval kakšen/na njihov/a prijatelj/ica iz vrtca ali šole ali pa sorodnik.

Otroški center Beti in Cej je v osrčju blagovno-nakupovalnega središča v Ljubljani. Poleg praznovanj rojstnih dni ponuja in izvaja tudi vodeno športno vadbo pri kateri otroci pod vodstvom učitelja izvajajo različne gibalne naloge ter se igrajo, ponuja angleščino skozi igro, kjer s športom spoznavajo in se učijo osnovne angleške besede. Prav tako ponuja pravljíčne urice kjer dajejo poudarek na kreativnosti otrok in urjenju koncentracije pri poslušanju kratkih pravljíc. Ob tem je vsak dan organizirano dopoldansko varstvo otrok.

Danes lahko na trgu zasledimo veliko število ponudnikov za praznovanje rojstnega dne otrok. Ponudba je zelo pestra, saj so na trgu praznovanja rojstnega dne tako na tematiko umetnosti in ustvarjanja kot gledanja filma v kinu pa tudi športa. Velik pomen dajejo ponudniki torti in drugim prigrizkom oziroma hrani in pijači, gibanja pa je na takih rojstnih dnevih, na katerih je v ospredju ustvarjanje ali zgolj posedanje ob uživanju hrane, malo. Največkrat prostor ni primeren z varnostnega vidika ter velikosti in tam ni pripomočkov, ki bi omogočali razposajeno in svobodno igro, kot so navadne blazine, polivalentne blazine, žoge različnih dimenzij, oblik in materialov ...

Če so starši otrok vsaj malo seznanjeni s pozitivnimi vplivi na otrokov organizem, če si otrok želi praznovanja v športnem okolju s svojimi prijatelji iz vrtca ali šole in če jim finančne zmožnosti to dopuščajo, potem je otroška športna igralnica pravi naslov. Danes je na trgu zelo veliko ponudnikov za praznovanje športnih rojstnih dni, od fitness centrov do društev in plesnih šol.

V diplomskem delu smo se posvetili opisu različnim komponentam otrokovega razvoja – gibalnemu, socialnemu in čustvenemu razvoju. Prav te komponente so namreč zelo pogosto izražene na praznovanju rojstnega dne. Prav tako pa smo opisali program, ki ga ponujamo v otroškem centru Beti in Cej na praznovanju rojstnega dne. Diplomsko delo je raziskovalnega tipa, tako da je opisana tudi razprava na temo anketnega vprašalnika. Za ta naslov diplomskega dela sem se odločila zato, ker v otroškem centru delam in sodelujem že tretje leto in na praznovanju spremljam tako otroke kot njihove starše. Zanima me, kakšen je pogled staršev na tako praznovanje, kako so zadovoljni z uslužbenci in s samim otroškim centrom, njihovi demografski podatki ter predvsem s čim so ali niso zadovoljni v otroškem centru Beti in Cej.

Želim si, da bi bil tak center v vsakem večjem nakupovalnem središču v Sloveniji, saj s tem pripomoremo k želji otrok po gibanju, ker jim na rojstnem dnevu ali ob naključnem obisku šport in gibanje predstavimo na zelo zabaven, humoren in prijeten način. S tem pa razbremenimo tudi starše, saj si takrat lahko vzamejo čas zase in za svoje potrebe. Tako imamo tri zadovoljne skupine ljudi: starše, otroke in nas kot kolektiv, ki radi delamo z otroki.

1.1 Otroci, starši in šport

Freud je bil prepričan, da se otrokova osebnost razvije do njegovega petega leta starosti. Strokovnjaki menijo, da je kakovost otrokovih prvih izkušenj izredno pomembna, saj sposobnosti in lastnosti, ki jih otroci ne usvojijo pravočasno, pozneje zelo težko razvijejo ali pa jim to sploh ne uspe. V obdobju otroštva se gradijo temelji zdrave telesne konstitucije, razvijajo se funkcionalne sposobnosti, vključevanje v okolje in razvoj

celovite osebnosti. In ker otrok do petega leta največ časa preživi s starši, so mu prav oni največji zgled in vzor.

Tomc (2010) pravi, da je zelo pomemben čas, ki naj bi ga otrok preživel s svojimi starši. Nekateri starši menijo, da se vzgoja in priprava otrok začneta šele z vstopom v vrtec, vendar je takrat lahko že prepozno. Vedno več je čustveno, vzgojno in gibalno osiromašenih otrok. Ne zmorejo poslušati in slediti navodilom vaditeljev in vzgojiteljev, gibalnim nalogam niso kos, ne znajo se igrati, prav tako pa je skopo njihovo izražanje. Zato je zelo pomembno zgodnje vključevanje otrok v organizirane športne vadbe. Šport namreč veliko pripomore k njihovem gibalnemu in funkcionalnemu razvoju, otroci pa se lažje vključijo in prilagodijo novemu družbenemu in naravnemu okolju. Starši vse prevečkrat pozabljajo, da je gibanje otrokova naravna potreba, ki je tako pomembna kot potreba po hrani. Človeško telo je naravnano tako, da potrebuje vsakodnevno gibanje, sicer polagoma okrni.

Otrok začne usvajati prve informacije v trenutku, ko se rodi. Starši mu omogočajo prve stike z okoljem in imajo veliko odgovornost za njegovo zgodnje učenje. Te informacije otrok še zlasti pridobiva s pomočjo gibanja, ki je najbolj primarna in naravna potreba ter vpliva na vsa področja njegovega razvoja, od spoznavnega do čustvenega in socialnega. Eden od pomembnih vidikov vloge staršev je zato tudi ta, da z otrokom čim več sodelujejo oziroma z njim počnejo najrazličnejše stvari (Videmšek, Strah in Stančević, 2001).

Ker šport ohranja in krepi otrokovo zdravje, razvija njegove sposobnosti in omogoča lažje vključevanje in prilagajanje v družbeno in naravno okolje, je pomembno, da starši že v predšolskem obdobju navajajo otroke na redno športno delovanje (Videmšek, Strah in Stančević, 2001).

Predšolsko obdobje je čas, ki ga morajo starši čim bolje izkoristiti za dobro otroka. Otroku morajo omogočiti čim več izkušenj, povezanih z gibanjem, na to pa naj ga

usmerjajo v razne dejavnosti, ki temeljijo na gibanju, in tako posredno vplivajo na prave odločitve otroka (Videmšek in Pišot, 2007).

Petrović (1991) je z dvema izrekoma označil dva pola sodobnih, v negativno smer obrnjenih družin, kakor se kažeta pri nas. Prvi pol se kaže v fetiširanju potrošništva in hlastanju za materialnimi dobrinami, včasih tudi za ceno minimalne skrbi za otroke. »Imeti več ne pomeni tudi živeti bolje« je vodilo, ki v takih družinah ni pognalo kali, kaj šele korenin. Tu otroci niso deprivirani v materialnem pogledu. Nasprotno, praviloma se jim daje veliko, tudi ukvarjanje s športom, številna darila, plačevanje dragih dejavnosti itd. So praviloma v funkciji »razbremenitve« osebne ukvarjanja staršev z otroki, ki tako ostajajo brez najpomembnejšega: brez čustvene povezave s starši, intimnih vezi, topline in vsega, kar bi lahko izrazili z besedo dom.

Prav take otroke velikokrat srečamo v otroškem centru Beti in Cej. Predvsem športni animatorji ugotovljamo, da takim otrokom največkrat manjka pozornosti doma in v družini, zato jo iščejo na različnih dogodkih in srečanjih, kjer so ljudje in otroci okoli njih nepoznani. Primer takega okolja je naključni obisk otroškega centra ali organizirani rojstni dan. Taki otroci navadno silijo v ospredje, ker želijo, da jih animatorji in drugi otroci vidijo in slišijo. Po izkušnjah sodeč taki otroci največkrat dobivajo draga in razkošna darila. Prav tako njihovo obnašanje izstopa iz skupine drugih prisotnih otrok po nenehnem oglašanju, nezainteresiranosti za igro, neposlušnosti, nagajanju drugim otrokom, kujanju zaradi stvari ali dejanja, ki ni po njegovem okusu in volji itd., očitno zgolj za pridobitev tako zelene pozornosti. Velikokrat je takim otrokom veliko stvari samoumevnih. Ne spoštujejo druge lastnine, z igračami in drugimi pripomočki v igralnici ravnaajo zelo neodgovorno. Taki otroci tudi teže sprejemajo poraz in velikokrat odnehajo pri igri, če jim ne gre, če niso izbrani za določeno nalogo (na primer ne določimo njih za lovilca) ali doživijo poraz itd.

Drugi pol je Petrović (1991) opisal z izrekom: »Kot se brez kruha ne da živeti, se tudi samo od kruha ne da živeti.« S to miselno zvezo je označil predvsem tiste družine, v katerih starši večino časa porabijo za iskanje rešitev za preživetje družine. Ta skupina

družin bi potrebovala tiste socialne mehanizme, ki bi omogočili ohranjanje dostojanstva družine in njenih otrok ne bi potiskali na obrobje družbenega življenja.

Tudi take otroke smo imeli možnost spoznati in z njimi sodelovati v otroškem centru. Otrok, ki prihaja iz take družine, je lahko ali zelo odprt, vesel in socialno naravnani, ekstrovertiran, kar bi lahko imeli za obrambni mehanizem za njegovo nezadovoljstvo. Lahko pa je zelo zaprt vase, asocialen, introvertiran in ni pri volji za komunikacijo in interakcijo z drugimi otroki. Največkrat je tudi zelo sramežljiv in zelo čustven otrok. Večinoma se po izkušnjah sodeč taki otroci le stežka izpostavljajo v skupini otrok in ne želijo biti v središču pozornosti. Seveda govorimo na splošno, zato to ne velja za vse otroke, katerih starši so socialno ogroženi.

Za otroke je zgled staršev nedvomno zelo pomemben in koristen, veliko bolj kot le nasveti, kako pomembna je športna aktivnost in kako škodljivo je neskončno igranje računalniških videoigric ali posedanje pred televizorjem. Otroci večinoma od staršev počasi prevzamejo različne razvade. Številnim staršem je lažje nadzirati otroka, ki mirno gleda televizijo, kot ga nadzorovati ali celo aktivno spremljati na zunanjem igrišču (Videmšek, Strah in Stančevič, 2001).

Kalish (2000, v Videmšek, Strah in Stančevič, 2001) navaja podatke neke ameriške raziskave: otroci športno aktivnih mater, ki se ukvarjajo s športom, so dvakrat bolj aktivni od tistih otrok, ki imajo športno neaktivne matere. Vpliv očetov je še večji: otroci športno aktivnih očetov so kar 3,5-krat bolj aktivni od otrok, ki imajo športno neaktivne očete. Tisti otroci, ki imajo oba starša aktivna, so daleč najbolj aktivni – celo 6-krat bolj od otrok s športno neaktivnimi starši.

Tudi Kropjeva (2001) je ugotovila, da so 4- do 6-letni otroci, ki imajo športno aktivne starše in skupaj z njimi aktivno preživljajo počitnice, nasploh športno bolj dejavni.

Videmškova, Pogelškova, Štihec in Karpljuk (2006) so v raziskavi, ki je zajemala 92 staršev otrok, starih od 3 do 5 let, ugotovili, da starši, ki se sami več ukvarjajo s športom,

statistično značilno več športno ukvarjajo tudi z otrokom. Večina jih tudi počitnice preživlja aktivno. Prav tako so ugotovili, da imajo otroci športno aktivnih staršev nekoliko bolj urejene prehranske navade kot otroci športno neaktivnih staršev.

V družinah, kjer gojijo šport, so pri otrocih opaznejše sposobnosti, kot so vztrajnost, discipliniranost, natančnost, zaupanje vase, strpnost, potrpežljivost, zdrava tekmovalnost in spoznanje, da se je treba potruditi za doseg ciljev.

Kalish (2000, v Videmšek, Strah in Stančevič, 2001) navaja tri dejavnike, ki so pomembni za izboljšanje zdravja in telesne pripravljenosti družine:

- Starši naj svojim otrokom predajo pozitivna verbalna in neverbalna sporočila o zdravem načinu življenja.
- Starši naj bodo tudi sami ustrezno telesno pripravljene.
- Starši naj imajo aktiven interes za športne dejavnosti svojega otroka. Čim več dejavnosti naj izvajajo skupaj z otrokom. Otroke naj navajajo na spoštovanje aktivnega in zdravega načina življenja.

V zgornjih vrsticah smo ugotovili, da redno in tudi neredno ukvarjanje staršev s športom zelo vpliva na otrokovo željo po tem, da se športno udejstvuje v katerem koli športu. Kajti otroci bodo največkrat počeli to, kar počnejo tudi njihovi starši.

Naj povzamemo: otroci, katerih starši so osveščeni o zdravem načinu življenja, zdravi prehrani, gibanju itd., tudi svoje otroke največkrat vključujejo v šport in prakticirajo šport kot način preživljanja prostega časa. V zadnjem času pa je vse bolj postalo moderno obiskovanje igralnic, ki otroku omogočajo prosto igro ter gibanje, kjer se lahko otrok razživi. Prav tako se vse več ljudi odloča za praznovanje rojstnega dne pri organiziranih ponudnikih. Eden izmed takih je otroški center Beti in Cej, v katerem združujejo zabavo, igro ter gibanje. Tako je praznovanje rojstnega dne športno, gibalno in zabavno obarvano. Prav otroci, ki se radi gibajo in imajo radi šport, velikokrat tudi praznujejo rojstni dan v otroškem centru Beti in Cej. Tu imajo namreč možnost, da se organizirano gibajo in

igrajo pod nadzorom strokovnega delavca. Ves program rojstnega dne temelji na gibanju v povezavi z igro, kjer lahko razvijajo in izboljšujejo gibalne sposobnosti, poleg tega pa se še zabavajo.

1.2 Gibalni razvoj otroka

Verjamemo, da se vsi strokovnjaki in raziskovalci področja predšolskih otrok strinjajo, da se celoten razvoj otroka začne z gibanjem in da je treba otrokom dati ustrezne možnosti za kar najboljši gibalni razvoj. Tega lahko dosežejo z različnimi načini gibanja (plazenje, plezanje, valjanje, skakanje, premagovanje ovir, visenje, brcanje, podajanje, tek itd.). Tako je otroku omogočeno, da si pridobiva čim več različnih izkušenj in da z njimi razvija svojo kreativnost, samozavest in gibalno znanje.

Vsi, ki se ukvarjajo z otrokom, pa naj bodo to starši, vzgojitelji, učitelji, športni pedagogi ali vaditelji, morajo biti seznanjeni s pomembnostjo zgodnjega vključevanja otrok v organizirane športne vadbe. Spodbujanje h gibanju otrokom tako omogoči kakovostno preživljanje prostega časa s športnim udejstvovanjem v otroštvu in kasnejših obdobjih življenja. Otrok bo tako že zelo zgodaj prevzel navade svojih staršev ter drugih, ki kakor koli vplivajo na njegov gibalni razvoj. Če bodo te nanj pustile pozitiven vtis, jih bo prevzel in se s športom ukvarjal tudi kasneje v življenju (Čebokli, 2006).

Otrok, ki se hitro gibalno razvija, ima seveda večje možnosti za manipuliranje in komuniciranje z okoljem, kar je temelj za njegov nadaljnji uspešni duševni razvoj. Prav tako tak otrok zgodaj postane dokaj samostojen in neodvisen od staršev oziroma odraslih. Največkrat zgradi podlago za uspešen čustveni in socialni razvoj, saj zaupa vase in je uspešen pri obvladovanju svoje okolice.

Gibalni razvoj je najbolj izrazita oblika in funkcija psihofizičnega razvoja, ki se začne že v predporodni dobi in se neprestano izpopolnjuje. Še posebno je človekov gibalni razvoj izrazit v prvih treh letih življenja. Že takrat doseže otrok take gibalne zmožnosti, kot jih

ni sposobno nobeno drugo bitje in se kažejo v pokončni hoji. Od povsem nemočnega novorojenca, ki se sam ne more premakniti z mesta in ne more prijeti z roko najpreprostejšega predmeta, otrok doseže stopnjo, ko lahko sam s svojo voljo obvladuje razdalje v prostoru in po svoji volji ravna s predmeti (Horvat in Magajna, 1989).

Pri gibalnem razvoju gre za zorenje živčnega sistema, mišic, kosti, razvoj telesnih proporcev (razvoj zgornjega in spodnjega dela telesa) in za učenje sočasnega koordiniranja različnih mišičnih skupin. Učenje gibalnih spretnosti nikakor ne sme prehitevati otrokovega razvoja, sicer so lahko zaman vsi napor, da otrok usvoji določeno znanje. Manifestacija razvoja motorike je stopnja učinkovitega in nadzorovanega gibanja, ki poteka od preprostih refleksnih gibov do hotenih refleksnih (sestavljanih) gibalnih dejavnosti (Cemič, 1997).

Otroško telo neprestano raste in se razvija v nasprotju z ustaljenim organizmom odraslega človeka. Na rast in razvoj pa močno vpliva prav gibanje. Otrokove sposobnosti se večajo in tako sta rast in razvoj v nenehni odvisnosti od gibanja (Videmšek, Berdajs in Karpljuk, 2003).

Gallahue in Ozmun (2006) pravita, da gibalni razvoj predstavljajo dinamične in večinoma kontinuirane spremembe v motoričnem vedenju, ki se kažejo v razvoju motoričnih sposobnosti (koordinacija, moč, hitrost, ravnotežje, gibljivost, natančnost, vzdržljivost) in gibalnih spretnosti (lokomotorne, manipulativne in stabilnostne).

Malina, Bouchard in Bar-Or (2004, v Videmšek in Pišot, 2007) pravita, da v tem procesu otrok pridobiva gibalne spretnosti in vzorce, kar je rezultat interakcije med genskimi in okoljskimi vplivi. Genski dejavniki so odločilni za živčno-mišično zorenje, morfološke značilnosti, predvsem v smislu velikosti, razmerij in kompozicije telesa, fizioloških značilnosti ter tempa rasti in zorenja.

Pojavlja pa se dilema, kdaj začeti gibalno aktivnost predšolskih otrok. Pravzaprav to ni pravo vprašanje, ki si ga moramo postaviti. Veliko bolj kot, kdaj je najprimernejši čas za

vključevanje otrok v različne športne dejavnosti, je pomembno vprašanje, kakšnih oblik in vsebin dela naj bodo deležni otroci. Vsebina športne vadbe naj bi bila igriva, široka in raznovrstna in takrat bo vpliv vsekakor pozitiven (Škof, 2007).

Prav to ponujamo otrokom v otroškem centru Beti in Cej pri praznovanju rojstnega dne. Pod strokovnim vodstvom športnih animatorjev so otroci deležni igrive, športne in raznovrstne vadbe, pri katerih se neizmerno zabavajo in poleg tega razvijajo in izboljšujejo gibalne sposobnosti na različne načine in z različnimi športnimi didaktičnimi pripomočki.

1.2.1 Faze in stopnje gibalnega razvoja

Otroški center Beti in Cej obiskujejo in prihajajo na rojstnodnevne zabave otroci, različnih starosti, sposobnosti, zmožnosti itd. Tako na vodeni športni vadbi kot na praznovanju rojstnega dne se moramo prilagoditi večini otrok oziroma povprečju skupine. Tako so na primer otroci lahko na različnih stopnjah gibalnega razvoja, vendar vsi opravljajo podobno nalogo. Nekaterim je lahko naloga zelo težka, nekaterim pa zelo lahka. Kako potekajo faze in stopnje gibalnega razvoja, si lahko preberemo v naslednjih vrsticah.

Otrokov razvoj poteka večsmerno in hkrati na različnih področjih, kar pomeni, da je gibalni razvoj povezan s telesnim, kognitivnim, čustvenim in socialnim razvojem. Za področje gibalnega razvoja veljajo podobne temeljne zakonitosti, ki so značilne za razvoj nasploh (Gallahue in Ozmun, 2006). Otrok torej najprej dviga in obrača glavo in ramena, zatem sedi, se plazi, stoji in hodi (Videmšek in Visinski, 2001).

Otroci se razlikujejo glede na hitrost gibalnega razvoja, ki poteka v prvih petnajstih mesecih v dveh različnih smereh (Videmšek, Berdajs in Karpljuk, 2003):

- **od glave navzdol (cefalo-kavdalna smer)**

Otrok najprej razvije nadzor nad zgornjim delom telesa. Samostojno lahko drži glavo pokonci, preden je njegova hrbtenica dovolj močna, da bi sam sedel; preden bo otrok shodil, bo dolgo časa pokončno sedel.

- **od prsnega koša navzven (proksimo-distalna smer)**

Otrok razvije nadzor nad osrednjim delom telesa pred rokami in nogami. Zmore dvigniti prsni koš od tal, preden zna natančno seči z roko navzven, brcniti žogo ali s prsti pobrati predmet s tal.

Gibalni razvoj poteka v več stopnjah, znotraj katerih obstajajo različna obdobja. Razvojne faze in stopnje si sledijo v naslednjem zaporedju (Gallahue in Ozmun, 2006, v Videmšek in Pišot, 2007):

Faze motoričnega razvoja	Okvirno starostno obdobje	Stopnje motoričnega razvoja
REFLEKSNA GIBALNA FAZA	prenatalno obdobje do 4. meseca od 4. meseca do 1. leta	stopnja vkodiranja (zbiranja) informacij stopnja dekodiranja (procesiranja) informacij
RUDIMENTALNA GIBALNA FAZA	od rojstva do 1. leta od 1. do 2. leta	stopnja inhibicije refleksov predkontrolna stopnja
TEMELJNA GIBALNA FAZA	od 2. do 3. leta od 4. do 5. leta od 6. do 7. leta	začetna stopnja osnovna stopnja zrela stopnja
SPECIALIZIRANA GIBALNA FAZA	od 7. do 10. leta od 11. do 13. leta od 14. leta naprej	splošna stopnja specifična stopnja specializirana stopnja

Prav tako Gallahue in Ozmun (2006) pravita, da je razvoj povezan s kronološko starostjo, ni pa od nje odvisen. Gibalni razvoj poteka skozi različna obdobja, ki jih imenujemo razvojne stopnje.

Vsaka razvojna stopnja pa je tudi rezultat predhodne in pogoj za vzpostavitev naslednje, višje stopnje. Posamezne razvojne stopnje se večinoma pojavljajo v enakih starostnih obdobjih in trajajo približno enako dolgo (Haywood in Getchel, 2001, v Videmšek in Pišot, 2007).

REFLEKSNA GIBALNA FAZA:

Refleksni gibi fetusa in novorojenčka predstavljajo prvo stopnjo motoričnega razvoja človeka. Refleks je vedenje, ki ga samodejno sproži določeni dražljaj (zvok, dotik, svetloba, sprememba telesnega položaja) in ga nadzorujejo subkortikalni možganski centri (Goodway, 2002, v Videmšek in Pišot, 2007). Nekateri refleksi novorojenčkom omogočajo preživetje, nekateri drugi pa so imeli prilagoditveno vrednost nekoč v evoluciji človeka. Namen zgodnjih refleksov je še zaščita novorojenčkov in dojenčkov pred škodljivimi dražljaji (npr. mežikanje), igrajo pa tudi pomembno vlogo pri nadzoru čustvenega razburjenja dojenčkov (Berk, 1991, v Videmšek in Pišot, 2007). Večina refleksov pri dojenčkih v prvih šestih mesecih izgine ali se počasi spreminjajo, saj niso več ustrezno vedenje (Videmšek in Pišot, 2007).

RUDIMENTALNA GIBALNA FAZA:

Rudimentalne gibalne sposobnosti so začetne, nepopolne motorične sposobnosti otroka. V prvih mesecih življenja dojenčka lahko opazimo postopno pojavljanje spontanih ritmičnih gibov (brcanje, mahanje, zibanje ...), ki se pojavijo kot odziv na znane dražljaje in niso usmerjeni k cilju (Marjanovič, Umek in Zupančič, 2004). Thelen (1982, v Videmšek in Pišot, 2007) meni, da je spontano ritmično brcanje priprava na poznejše plazenje.

TEMELJNA GIBALNA FAZA:

Ta faza traja približno od drugega do sedmega leta. V tem času postaja gibanje vse učinkovitejše in bolj usklajeno. Značilno zanjo je, da otroci dejavno preizkušajo in raziskujejo svoje gibalne sposobnosti in zmogljivosti. Otroci odkrivajo in izvajajo različne gibalne spretnosti, najprej ločeno, nato vse bolj povezano. Če otrok ne doseže najvišje temeljne gibalne stopnje, obstaja možnost, da bo imel v nadaljnjem gibalnem

razvoju težave (Gallahue in Ozmun, 2006). Prav otroci, stari od dve do sedem let, največkrat praznujejo v otroškem centru Beti in Cej.

SPECIALIZIRANA (ŠPORTNA) GIBALNA FAZA:

V tem obdobju začne otrok povezovati in uporabljati temeljne gibalne spretnosti za izvajanje specializiranih športnih spretnosti. Izvajanje gibalnih spretnosti je vse bolj nadzirano, izpopolnjeno in hitro. Lokomotorne, stabilnostne in manipulativne spretnosti postanejo bolj natančne, sestavljene, dovršene in se smiselno uporabljajo v vse kompleksnejših športnih in drugih gibalnih dejavnostih v vsakodnevnem življenju (Gallahue in Ozmun, 2006).

Osnova za razvoj gibalnih spretnosti pa je intenziven razvoj nekaterih gibalnih sposobnosti, predvsem reakcijskega časa, koordinacije in hitrosti gibanja, ki potekajo v tem obdobju. To obdobje je za otroke zelo pomembno in zanimivo. Je aktiven v odkrivanju in kombiniranju različnih gibalnih vzorcev, navdušen je zaradi vse večjih gibalnih zmogljivosti (Videmšek in Pišot, 2007).

In prav v tem času, ko otrok šele razvija svoje gibalne in funkcionalne sposobnosti, mu je treba zagotoviti raznovrstno ponudbo gibalnih aktivnosti in naprav, prostora in nenazadnje rekvizitov, da bo s tem še izboljšal nadzor gibanja in gibalne učinkovitosti. Tega pa je na praznovanju rojstnega dne vsekakor deležen.

1.3 Gibalne dejavnosti otrok

Hoja, tek, plazenje, lazenje, plezanje, skoki, poskoki, vese, zadevanje, elementarne igre itd. – vse to lahko počnejo otroci v otroškem centru Beti in Cej in s tem izboljšujejo gibalne sposobnosti. To lahko počnejo naključno katerikoli dan v tednu kot naključni obiskovalci ali pa kot povabljeni na rojstni dan, vendar po navodilih športnih animatorjev. Ker se animatorji zavedajo različnosti otrok različnih starosti, različnih

sposobnosti itd., prilagodijo vadbo vsakemu otroku in skupini posebej tako, da se otroci gibajo ter se še vedno sproščeno zabavajo.

Predšolsko obdobje je, kot rečeno obdobje, temeljnega gibalnega razvoja. Otrokov organizem je pod vplivom okolja najbolj izpostavljen v zgodnjem otroštvu, prav to pa vpliva na razvoj njegove osebnosti. Strokovnjaki so ugotovili, da vsega tistega, kar otrok zamudi v zgodnjem otroštvu, pozneje žal ne more več nadomestiti. Otrokove dejavnosti v prvih letih življenja so podlaga za poznejše športne dejavnosti, hkrati pa vplivajo tudi na razvoj in oblikovanje vrste njegovih sposobnosti, lastnosti, zmožnosti in značilnosti. Zato je potrebno otrokom omogočiti in jih spodbujati, da z različnimi dejavnostmi v prostoru in na prostem razvijajo gibalne sposobnosti, ter usvajajo osnovne gibalne koncepte oziroma sheme in osnovne elemente različnih športnih zvrsti. Usmerjena športna dejavnost s specifičnimi programi je nedvomno sredstvo pospešenega ne samo gibalnega, temveč tudi spoznavnega, čustvenega in socialnega razvoja otroka (Videmšek, Strah in Stančevič, 2001).

Z gibanjem otrok zaznava in odkriva svoje telo, preizkuša, kaj telo zmore, doživlja veselje in ponos ob razvijajočih se sposobnostih in spretnostih ter gradi zaupanje vase. Prav tako raziskuje, spoznava in dojema svet okrog sebe. Razvija občutek za ritem in hitrost ter dojema prostor in čas (Videmšek, Strah in Stančevič, 2001).

Številne gibalne dejavnosti od otroka zahtevajo, da se zaveda drugih otrok in odraslih, da z njimi deli prostor, stvari in da sodeluje. Pri dejavnostih v paru ali skupini ima priložnost, da si skupaj z drugimi otroki prizadeva doseči cilj. V elementarnih gibalnih igrah spoznava smisel in pomen upoštevanja pravil, pomen sodelovanja ter spoštovanja in upoštevanja različnosti. Otrok je tudi ustvarjalen, ko išče svoje načine in poti za rešitev različnih gibalnih nalog, z lastno domišljijo odgovarja na nove izzive ter izraža svoja čustva in občutja (Videmšek, Strah in Stančevič, 2001). Vse zgoraj napisane stvari so kratek opis, kaj vse lahko otroci spoznavajo o sebi in drugih, izboljšujejo na različnih osebnih področjih in z lastno domišljijo in iniciativo vplivajo na dogajanje okoli njega v otroškem centru na praznovanju rojstnega dne.

1.3.1 Gibalne dejavnosti otrok, starih do treh let

Otrokov gibalni razvoj se začne z gibi glave in poteka prek rok, zgornjega dela trupa do nog in stopal. Po štirih mesecih življenja ima glava že tako čvrst položaj, da otrok lahko sedi v naročju. Segati začne po predmetih, ki so v dosegu njegovih rok. Prvo prijemanje je počasno, nerodno in je bolj poskus prijeti predmet pred sabo. Otrok se že poskuša plaziti v legi na trebuhu. Gibalni razvoj se nadaljuje prek glave in zatilja do mišic trupa. Te so sposobne opravljati gibe v različne smeri. Otrokov gibalni razvoj je zelo opazen, ko se začne obračati okoli svoje vzdolžne osi s hrbta na trebuh in nazaj na hrbet. Z razvojem hrbtnih mišic se že dvigne v napol sedečo držo (Videmšek in Visinski, 2001).

Okoli desetega meseca že sedi brez opore. Ko prek različnih oblik sedenja, opiranja in plazenja usvoji pokončno stajo, previdno začne delati prve korake. Takrat pravimo, da hodi. To običajno naredi med dvanajstim in štirinajstim mesecem. Takrat se zanj odpre čisto drugačen svet; svet, ki ga opazuje od zgoraj navzdol in pred seboj. Otrokova hoja je v začetku zelo negotova. Iz dneva v dan povečuje zanesljivost in nekako v osemnajstem mesecu starosti poskuša tekati (tek je le hitra hoja). Hoji se pridružijo tudi plezanje, potiskanje, vlečenje, dviganje in metanje. Otrok postaja močnejši, spretnejši in hitrejši (Videmšek in Visinski, 2001).

Do tretjega leta starosti uspe usvojiti vse naravne oblike gibanja, kot so: hoja, tek, skoki, poskoki, plazenje, lazenje, dviganje, nošenje, valjanje, potiskanje, vlečenje, metanje, lovljenje, vese, kmalu pa se temu pridružijo še druge kompleksnejše gibalne naloge (osnovni elementi športnih zvrsti). Otroci omenjene starosti ta gibanja usvajajo počasi, negotovo in površno (Videmšek in Visinski, 2001).

Otrok, starih do treh let, je v otroškem centru zelo malo oziroma jih skoraj ni, saj je igralnica namenjena otrokom starim od treh let naprej. Kadar pa so izjemoma potekali rojstni dnevi eno- ali dveletnikov, so otroke spremljali starši. Največkrat so se malčki po blazinah plazili, lazili, prijemali različne igrače, pripomočke, se kobacali ter predvsem uživali v svobodni igri na blazinah.

1.3.2 Gibalne dejavnosti otrok, starih od tri do šest let

V tem obdobju naredi otrok velik napredek v gibalnem razvoju. Njegova motorika se namreč razvija tako hitro, da postaja gibanje ne le spretnejše, ampak tudi veliko bolj smotro in gospodarno. Z ustreznimi gibalnimi dejavnostmi otrok ne razvija le gibalnih in funkcionalnih sposobnosti, ampak tudi spoznavne, čustvene in socialne sposobnosti in lastnosti (Videmšek in Visinski, 2001).

Otroci v tem obdobju radi plezajo, vendar imajo pri navpičnih plezalih težave s sestopom, ker ne znajo pravilno postavljati nog. Izvajajo tudi različna plazenja, lazenja, radi se valjajo in izvajajo preval naprej. Po tretjem letu starosti lahko otroci poleg enostavnih, naravnih oblik gibanja izvajajo tudi sestavljene, kompleksnejše gibalne naloge, kar je usvajanje osnovnih elementov različnih športnih zvrsti. Otroci ta gibanja usvajajo počasi, negotovo in površno. Pri spretnostih z žogo so še precej okorni in žoga jim velikokrat pade na tla, pred telo ali za njim. Otroci se v tem obdobju radi vključujejo v skupinske igre, ki morajo biti preproste in z ne preveč zapletenimi pravili. Aktivnosti ne smejo biti monotone, saj otroci te starosti zelo hitro izgubijo koncentracijo in jim upade zanimanje za igro (Videmšek in Jovan, 2002).

Otroci te starosti so najpogostejši obiskovalci otroškega centra tako na praznovanjih kot tudi v naključnem varstvu. Kaj vse lahko počnejo pri tej starosti, pa je opisano v nadaljevanju.

HOJA IN TEK:

Hoja triletnega otroka je že dokaj zanesljiva, vendar še vedno vijugasta in negotova. Padcev je veliko, največkrat pa je vzrok zanje premajhno dvigovanje stopal. Otrok hojo večkrat prekine s čepenjem, sedenjem, plezanjem in skakanjem. Tek pri triletnikih je še vedno podoben hitri hoji, teče pa le na krajše razdalje. Pri štiriletnem otroku lahko opazimo, da je hoja enakomernejša, tek pa je bolj dinamičen in podoben teku odraslih. Otrok je sposoben teka v določenem tempu in ritmu, sposoben je hitro spreminjati smer.

Tudi število padcev se zmanjša. To je tudi obdobje, ko rad tekmuje s sovrstnik (Videmšek in Visinski, 2001).

SKOKI IN POSKOKI:

Po drugem letu starosti otrok že poskuša skakati sonožno, kar mu ne povzroča večjih težav. Skače v daljino (skok čez jarek, lužo ...), v globino (skok z roba peskovnika v peskovnik ...) in v višino. Skok v višino pa mu povzroča največ težav. Ko otrok dopolni tri leta, že skače enonožno, skoku v daljino in globino pa se pridruži tudi skok v višino, ki ga izvaja v teku. Po petem letu starosti otrok brez težav skače enonožno in sonožno, na mestu ali v gibanju. Preskakuje tudi kolebnico (Videmšek in Visinski, 2001).

LAZENJE IN PLAZENJE:

Lazenje in plazenje sta prvi samostojni gibanji otroka, s katerima se premika v želeni smeri. Triletni otrok lazi po trebuhu in boku, plazi se po kolenih in rokah ter po vseh štirih in tako premaguje različne ovire. Po četrtem letu takšna gibanja otroku ne povzročajo več težav (Videmšek in Visinski, 2001).

PLEZANJE:

Plezanje se pojavi že zelo zgodaj kot posebna vrsta gibanja. Še preden otrok shodi, že želi splezati na kakšen višji predmet. Plezanje triletnika je še nezanesljivo, težave ima tudi pri spustu. Ko dopolni štiri leta, vse te težave navadno izginejo. Otrokovo plezanje je bolj zanesljivo in pogumno. Premaguje tudi navpična plezala – različne letvenike, zvirala, plezala. Ko otrok pleza, mora biti vedno zraven odrasla oseba, ki skrbi za varnost otroka in pomaga odpravljati težave (Videmšek in Visinski, 2001).

Slika 1. Plezanje po letveniku.

METANJE, LOVLJENJE, ZADEVANJE:

Triletni otrok je pri dejavnostih z žogo pogosto neuspešen. Metanje in lovljenje mu povzročata težave. Pri lovljenju mu žoga velikokrat pade na tla, še posebno če mu jo podaja sovrstnik. Zaradi slabo razvite sposobnosti ocenjevanja razdalje in moči meta pogosto ne zadene cilja. Otrok v tej starosti je sposoben s kotaljenjem podati žogo z levo in desno roko, čeprav je včasih pri tem še neroden (Videmšek in Visinski, 2001).

Štiriletni otrok precej napreduje tudi pri izvajanju osnovnih dejavnosti z žogo. Pri lovljenju je skoraj vedno uspešen, v razdalji do treh metrov pogosto zadene različne cilje, prav tako dosti dlje meče različne predmete. Štiriletnik poskuša potiskati žogo ob tla, pri čemer pogled v celoti usmeri v žogo. Po petem letu starosti je še uspešnejši, saj takrat že zmore uskladiti hojo in tek z metanjem, lovljenjem, vodenjem, odbijanjem itn. (Videmšek in Visinski, 2001).

Slika 2. Met na mini koš.

DVIGOVANJE, NOŠENJE, VLEČENJE, POTISKANJE:

Dvigovanje, nošenje, vlečenje in potiskanje različnih predmetov so zaradi krepilnega učinka za otroka zelo koristna gibanja. Pri izbiri teh dejavnosti pa je potrebna posebna previdnost. Teža predmeta, ki ga otrok nosi, ne sme biti prevelika (težka žoga ne sme biti težja od dveh kilogramov). Te gibalne naloge zahtevajo večjo mero previdnosti, vendar jih je priporočljivo izvajati, kadar je le mogoče, saj z njimi krepimo otroka. Še posebno so koristne z vidika organizacije, saj se z njimi otroka navajamo na pomoč pri pospravljanju in pripravljanju športnih pripomočkov (Videmšek in Visinski, 2001).

VESE:

Otrok že pred tretjim letom starosti preizkuša moč svojih rok v vesi na nizki veji ali različnih igralih, po četrtem letu že koleba z držanjem v nadprijemu, koleba tudi v mešani vesi, še bolj spreten pa je po petem letu, saj poskuša že s podprijemom (Videmšek in Visinski, 2001).

SPRETNOSTI NA TLEH:

Poimenujemo jih lahko tudi akrobatika. Začetno gibanje je naravno in elementarno (valjanje prek vzdolžne osi), izvajajo ga že enoletni otroci. Polagoma pa ta gibanja

prerasejo v kompleksnejše gibalne strukture (v stojo na lopaticah, valjanje prek prečne osi, premet vstran, razovka, stoja na rokah). Te gibalne naloge lahko petletni otroci izvajajo že samostojno ali z delno pomočjo odrasle osebe (Videmšek in Visinski, 2001).

Slika 3. Povaljka prek vzdolžne osi.

ELEMENTARNE IGRE:

Pri elementarnih tako imenovanih skupinskih igrah, se otrok premika z naravnimi oblikami gibanja (hoja, tek, lazenje, plazenje, skoki ...). Elementarne igre potekajo po ustaljenem redu, s spremembami, ki jih lahko vpeljujeta vzgojitelj ali otrok. Običajno so enostavne, preproste in otrokom hitro razumljive. Pozneje v šolskem obdobju pa se elementarne igre prelevijo v športne igre, kjer je vedno prisoten element tekmovanja (Videmšek in Visinski, 2001).

1.3.3 Gibalne dejavnosti otrok, starih od šest let naprej

Športni animatorji opažajo, da so otroci te starosti pri igri že samostojni. Pri izvajanju elementarnih iger uporabljajo ves prostor, ki jim je na voljo, in ne tekajo več drug za

drugim v krogu kot na primer štiriletniki. Razumejo igre, ki so tudi miselno zahtevne in je zanje potrebne nekaj iznajdljivosti. Velikokrat se med njimi pojavi tekmovalnost. Otroci, stari šest in sedem let, so poleg petletnikov najpogostejši obiskovalci v otroškem centru. Čeprav je igralnica namenjena za otroke od 3 do 12 let, so otroci stari devet ali več let zelo redki obiskovalci.

Pri starosti od šest let naprej postaja gibanje otrok zelo podobno gibanju odraslega človeka. To je obdobje hitre rasti, dimenzije se močno spreminjajo in gibanje je lahko zahtevnejše. Otroci se gibljejo hitreje, so spretnejši in močnejši. Hoja je popolnoma zanesljiva, tek pa je pravilen in ga že lahko sestavljajo skoki. Spretnejši so z žogo, dobro jo mečejo in lovijo ter zadevajo cilje, ki so lahko negibni, premikajoči se, različno oddaljeni in različnih velikosti. Plezajo lahko na višja plezala in se oprijemajo oprimkov, ki so teže dostopni in oprijemljivi. Spretno, hitro in samostojno premagujejo več zaporednih ovir (poligon), lahko tudi z dodatnim pripomočkom v roki. Ravnotežje je še bolj razvito in otroci lahko brez težav hodijo po različnih orodjih (hoja po nizki gredi) (Videmšek in Jovan, 2002).

Napredek v osnovnih gibalnih sposobnostih se kaže v boljši koordinaciji in povezovanju gibov, kar je pogoj za usvajanje kompleksnejših (sestavljenih) oblik gibanja in s tem osnov vseh športnih panog. Šestletniki se zelo radi vključujejo v organizirano vadbo. Velikokrat se pojavi tekmovalnost med njimi. Pri tem pa je seveda potreba spodbujati upoštevanje in predvsem spoštovanje različnosti med vrstniki (Videmšek in Jovan, 2002).

Otroci v tem obdobju radi tekmujejo v teku in se radi postavljajo z zmagami v družbi sovrstnikov. Igra z drobnimi orodji zelo izboljša celotno koordinacijo živčno-mišičnega sistema in otroci spretno mečejo, lovijo žogo, zadevajo cilje. Tudi hojo in tek že znajo uskladiti z metanjem, kotaljenjem orodja, potiskanjem ali celo brcanjem. Brez strahu skačejo v globino, daljino in višino. Pri vključevanju otrok v organizirano vadbo imamo različne pristope. Moč fantazije pojenjuje, otrok postane bolj realen. Nič več ga ni treba spodbujati k uprizarjanju; primernejša spodbuda je pripomba, da bo močnejši, hitrejši, gibčnejši. Kljub temu pa je igra glavna spodbuda za delo. Osnovne igre so zahtevnejše in

igri se čustveno predajo ter na koncu žarijo od veselja. Malo težje se vživijo v štafetni način tekmovanja, ker še nimajo dovolj razvitega smisla za sodelovanje pri doseganju skupnih ciljev (Kosec, 1980).

1.4 Socialni razvoj otrok

»Nihče me noče uloviti!«, »Zakaj se nihče ne pogovarja z mano?« Takih primerov otrok je po izkušnjah športnih animatorjev malo, pa vendar. To sta dve občasni izjavi med drugimi, ki jih otroci včasih izgovorijo na rojstnem dnevu. Taki otroci se največkrat poznajo le s slavlencem, z drugimi otroki pa žal ne ali pa se z njimi poznajo le bežno. Tako se zgodi, da skupina takega otroka ne sprejme v skupino, oziroma ga izločijo in ignorirajo med igranjem elementarne igre. Vendar ga največkrat ne izločijo zato, ker ga ne marajo, ampak ker ga ne poznajo. Zato je zelo pomembno, da v takem primeru športni animator, otroka usmeri in spozna z drugimi povabljenici ter nagovori druge otroke, da ga sprejmejo kot del skupine. Medtem pa nekateri otroci z največjo lahkoto navežejo stike z otroki, ki jih ne poznajo. Velikokrat se športni animatorji na zabavi ukvarjamo s trmo otroka ali izsiljevanjem za določeno vlogo v igri. Med otroki pride tudi do prepira in pozneje celo do fizičnega obračuna. Tako športni animatorji lahko ugotovijo, kakšne postopke in prijeme pri vzgoji imajo starši doma pri otroku, ki se kuja vsakič, ko ne dobi tistega, kar si je zaželel. Velikokrat se zgodi, da tak otrok odstopi od igre, gre v kot igralnice, se joka, grozi, da se igre ne bo več igral ali pa celo odkoraka iz telovadnice brez dovoljenja animatorja. V takem obnašanju vztraja toliko časa, dokler ne bo spet na vrsti. Zato je zelo pomembno, da starši kar se da korektno opravljajo svojo vzgojno vlogo, da pozneje ne prišlo do neljubih dogodkov zaradi otrokovega neprimerne obnašanja. Kako nepopisno so pomembni družina in starši pri oblikovanju otrokovega socialnega razvoja, pa je opisano v nadaljevanju.

Samo ljudje, še posebno starši, lahko otroku pripomorejo pri razvoju v družabno bitje. Pri vseh otrocih je mogoče opaziti kako si želijo odziva drugih. Če želimo, da bodo otroci zrasli v odkrite, ljubeznive ljudi, morajo že od samega začetka skušati ugoditi tem

zahtevam in se odzivati nanje. Pri tem se tudi otroci sami učijo odzivati na druge, postajajo prijazni, odprti in ljubeznivi. Drugi jih sprejemajo in imajo radi, to pa je tudi najboljša usluga, ki jim jo lahko storimo. Otroci postanejo družabni tako, da posnemajo starše. Najprej posnemajo izraze obraza, nato kretnje, gibanje in nazadnje vedenje staršev nasploh (Videmšek, Berdajs in Karpljuk, 2003).

1.4.1 Primarna socializacija otroka

V obdobju od otrokovega rojstva pa priplizno do sedmega leta življenja poteka primarna socializacija. Za razvoj osebnosti so odločilna prva leta življenja oziroma zgodnje izkušnje, ki si jih otrok pridobi v družini. Ta razvije in vadi pri otroku v malem vse tiste socialno-čustvene navade in sposobnosti, ki jih bo otrok pozneje nujno potreboval v širšem družbenem okolju (Bizjak, 1999).

Moralno oblikovanje v predšolski dobi je pomemben del otrokovega osebnostnega razvoja. Otrok se uvaja v odnose med ljudmi, torej si pridobiva temelje v odnosu do družbe. Pridobi si socialne izkušnje, zlasti se uvaja v sodelovanje z drugimi. Doživlja in razvija socialna čustva in si oblikuje značajske poteze ter začinja moralno vrednotiti svoje okolje, ravnanje drugih, pa tudi svoja dejanja. Moralno oblikovanje je nepogrešljiv del primarne socializacije in del vsestranskega oblikovanja osebnosti. V predšolskem obdobju poudarjamo socialni in čustveni razvoj otroka. Pri moralnem oblikovanju ima zato poseben pomen otrokovo socialno učenje, saj mu olajša vključevanje v različne manjše in večje skupine in sodelovanje v njih. Stiki z ljudmi naj mu prinašajo zadovoljstvo in pripomorejo k razvoju. V prvih letih življenja ni otrok niti moralen niti nemoralen, pridobiva pa naj si oblike vedenja in etične vrednote, ki jih družba postavlja kot najustreznejše. Prve moralne izkušnje pridobi otrok v ožjem družinskem krogu; med tretjim in šestim letom se izoblikujejo osnove za moralno pojmovanje, vedenje in stališča (Bizjak, 1999).

Nova okolja mu omogočajo pridobivanje novih socialnih izkušenj, spoznavanje novih vrednot in spoznavanje novih vzorcev vedenja. Prve obveznosti dobi otrok že v družini. Z leti se obveznosti, brez katerih si ne moremo zamišljati urejenega življenja, večajo; razvijajo se tudi sposobnosti in pripravljenost za sprejemanje dolžnosti, če ga od malega k temu navajamo. Oblikovanje moralne zavesti in socialnih odnosov je dolgotrajen proces, ki pa mora sloneti na trdnih temeljih, postavljenih v predšolskem obdobju. Z moralno vzgojo pripomoremo k vsestranskemu razvoju otroka; tovrstna vzgoja se dopolnjuje z drugimi vzgojnimi področji, jih podkrepljuje in bogati. Otrok do tega, kar je osvojil, oblikuje osebni odnos; kar si je pridobil, pa uporablja v vsebinah svoje dejavnosti in oblikah svojega ravnanja. Z moralno vzgojo, še zlasti s socialnim učenjem, olajšamo otroku vraščanje v družbo, v ožje in širše okolje. Tako so mu prihranjene marsikateri težave pri vključevanju v nove socialne situacije (Bizjak, 1999).

Lahko rečemo, da je družina osnovna družbena celica, ki je bistvena za otrokov gibalni, mentalni, čustveni, socialni in še marsikateri razvoj. Zelo je pomembno, da ima otrok v tem obdobju (do 7. leta) veliko podporo in zaupanje staršev in da mu ti dajejo brezpogojno ljubezen. Tako se otrok pozneje res lahko razvije v toplo osebo, vredno zaupanja, brez kakršnih koli primanjkljajev na kateremkoli področju v življenju.

1.4.2 Oblike socialnega vedenja

Skozi vse življenje se različne osebe različno obnašajo. Zаметki obnašanja pa se pojavijo že zelo zgodaj v predšolskem obdobju.

Bizjak (1999) pravi, da se prav v predšolskem obdobju pojavijo različne oblike vedenja, kot so: sodelovanje, prijateljstvo, altruizem, ki jih štejemo med oblike prosocialnega vedenja. Ta vedenja drugim koristijo, povzročajo pozitivne učinke, izboljšajo njihovo telesno ali duševno počutje. Vendar pri otrocih naletimo tudi na socialno nezaželene oblike vedenja, kot so: trma, agresivnost in prepir.

S takimi nezaželenimi oblikami vedenj otrok pa se v otroškem centru velikokrat ubadajo tudi športni animatorji pri izpeljavi praznovanja rojstnega dne.

PRIJATELJSTVO

Prijateljstvo je nekaj najlepšega in to vrednoto je potreba negovati in ohranjati vse življenje. Tudi otrok zelo kmalu začuti potrebo po druženju z drugimi otroki. Ta potreba v otroštvu je pozneje v življenju še narašča in se razvije v stalno človekovo potrebo po družbi. Vendar so nekateri otroci že v otroštvu osamljeni, kar je lahko posledica strahu, ki se je pri otroku razvil iz neuspešnih poskusov vzpostaviti socialni stik ali pa iz otrokovega prepričanja, da ni zaželen. Tako pri druženju nastajajo različni socialni odnosi, ki so včasih enakopravni, velikokrat pa gre za odnos podrejenosti in dominantnosti (Ugrinovski, 2004).

Ob praznovanju rojstnega dne velikokrat vidimo, kako nekateri otroci z največjo lahkoto navezujejo stik in stkejo prijateljske vezi z drugimi otroki medtem ko imajo nekateri otroci velike težave s tem.

EMPATIJA

Je pomembna predvsem zaradi dajanja pomoči nekemu, ki je v stiski. Empatija je sposobnost vživeti se v nekoga drugega in doživljati čustvo, ki ga doživlja on.

TRMA

Trma se lahko pri otroku pojavi že zelo zgodaj. Prve znake trmoglavosti naj bi otrok kazal že pri osemnajstih mesecih, ti znaki se lahko stopnjujejo do tretjega ali celo četrtega leta. Trma je zelo pogost pojav pri otrocih, ko želijo uveljaviti svojo voljo in se največkrat fizično ali verbalno upirajo zahtevam svojih staršev. Tako na primer nočejo oditi v vrtec ali pa v trgovini hočejo dobiti zaželeno. Med igranjem na rojstnem dnevu – če je določen nekdo drug za lovljenje in ne on, otroci včasih uporabijo tudi grožnje in postavljanje ultimativ animatorju, da ne bodo nadaljevali igre. Ta upor je lahko zelo agresiven in marsikdaj lahko starša spravi v zadrego. Fizični upor z leti upada, verbalni pa narašča. Seveda pa je trajanje trme odvisno od načina vzgajanja. Prestroga vzgoja in

premajhno razumevanje za otrokove potrebe so namreč velikokrat lahko vzrok za trmo (Ugrinovski, 2004).

AGRESIVNOST

Agresivnost se kaže kot fizični napad na drugo osebo (otroka, učitelja, starše...), stvari kot so igrače ali pa se izraža v verbalni obliki. Z odraščanjem in dozorevanjem počasi prehaja od fizične agresije k verbalni. Možni vzroki za agresivno vedenje so: starševsko zavračanje, iskanje pozornosti, želja po dokazovanju premoči, ljubosumje, identifikacija z agresivnimi odraslimi in otroki, emocionalna napetost in stres. Velike razlike so tudi pri pogostosti in jakosti agresivnih izbruhov, saj nekateri reagirajo že ob najmanjšem izzivu oziroma imajo nizko frustracijsko tolerance, medtem ko imajo drugi visoko frustracijsko toleranco in traja dalj časa, da se odzovejo agresivno. Zato je zelo pomembno, kako se odrasli odzivajo na otrokovo vedenje: ali odobravajo tako vedenje, ga nagrajujejo, mu dovoljujejo ali ga kaznujejo, bo vplivalo na pogostost agresivnega in neprimerne vedenja otroka (Ugrinovski, 2004).

PREPIR

Najpogosteje pride do prepira zaradi varovanja lastnine oziroma igrače, predmeta, s katerim se otrok igra in ga ne želi odstopiti ali deliti z drugimi otroki. V starosti od 4. do 5. leta se poveča število konfliktnih situacij, saj kooperativna igra, ki se začne v tem obdobju, daje več priložnosti za razne spore (od organizacije igre do razdelitve vlog). Ko pride do konfliktov, pa se posledično pojavita tudi tekmovalnost in sebičnost (Ugrinovski, 2004).

1.4.3 Pomen drugih otrok za otrokov socialni razvoj

Ker se v otroškem centru Beti in Cej srečujejo otroci različnih starosti, različnih osebnosti, različnih socialnih slojev in prihajajo iz različnih okolji, je zelo pomembno, da zaposleni poskrbijo za sproščeno razpoloženje tako, da otroci pridobijo zaupanje v

okolico, prostor in ljudi ter da se v skupini drugih otrok počutijo varno in predvsem sproščeno.

Osnovna podlaga za vzpostavitev dobrih odnosov in ugodnega razpoloženja v skupini je dobra organizacija, ob njej pa zmanjšanje števila preprek, na katere naleti otrok v skupini na neko razumno mero, zagotavljanje situacij, v katerih se pri otroku razvija občutek varnosti in zaupanja, občutek, da ga bo učitelj dobro sprejel tudi v situacijah, ko mora otrok zaustaviti in preusmeriti določene oblike vedenja. Prvi korak učiteljev v procesu socializacije mora vsekakor biti zagotovitev pogojev, da se otrok lahko sprosti, pridobi zaupanje v okolico in se v skupini dobro počuti, iz te podlage pa bo mogoče lažje graditi bolj zapletene socialne značilnosti in odnose. Toda čeprav so odrasli še kako pomembni za določanje meja otroškemu obnašanju in za ustvarjanje razmer za razvoj socialnih odnosov v skupini, le prisotnost vrstnikov omogoča, da se otrok praktično preizkusi in usvoji spoštovanje teh meja (Bizjak, 1999).

V stiku z drugimi člani skupine ima otrok veliko boljšo priložnost spoznati svoje zmožnosti kot pa v družini, kjer je njegov položaj praviloma svoboden. V skupini vrstnikov je otrok obkrožen s sebi podobnimi, s katerimi se lahko primerja in identificira brez nevarnosti, da bi se počutil manjvreden. Ugled, ki ga pridobi med njimi, je zdaj bolj odvisen od njegovega obnašanja in sposobnosti kot v kateri koli drugi starosti in družbenem položaju pozneje v življenju. V stiku z odraslimi je otrok večkrat preveč zaščiten in v njihovih odnosih manjka spontanosti, zato ni ustrezne povratne informacije, ki bi sledila kot reakcija na njegovo obnašanje. Vse to pa otrok najde v družbi vrstnikov, zaradi česar se bolje znajde v najrazličnejših družbenih situacijah. V skupini se najbolje nauči samospoštovanja, vendar brez podcenjevanja drugih, kot tudi njegovega upoštevanja brez podrejanja in odvisnosti (Ugrinovski, 2004).

Življenje in delo otrok v skupini imata številne prednosti. Občutek pripadnosti skupini ima posebno vrednost za vase zaprtega in sramežljivega otroka, saj bo pred drugimi pokazal več poguma, odprtosti in samozavesti kot običajno. Skupina otroku pomaga prepoznati tuje želje in mišljenje in ga uči njihovega upoštevanja, da se osvobodi

egocentričnosti, kar je zelo pomembno za njegov čustveni in spoznavni razvoj. Vse to pri otroku ustvarja sposobnost, da sodeluje z drugimi otroki, spoštuje njihova čustva in pravice, kot tudi pripravljenost, da posluša druge in z njimi izmenjuje mnenje. Prav tako otrok ob pravilih v skupini, če so dosledno poudarjena, odkrije, da obstajajo omejitve v možnostih svobodnega izražanja svojih impulzov kot tudi v načinih izražanja emocij. Otroci preprosto morajo sprejeti pravila, če želijo živeti v soglasju s svojim družbenim okoljem, kajti le tako bodo dobili občutek, da so enakopravni člani kolektiva (Bizjak, 1999).

Zato v otroškem centru Beti in Cej pred vsakim začetkom praznovanja rojstnega dne športni animatorji povemo pravila, ki veljajo v igralnici, kajti le tako lahko skupina funkcionira med dogodkom brez težav. Pride tudi do preprirov in konfliktov, vendar animatorji poskrbimo za njihovo umiritev, preden pride do fizičnega obračuna. Animatorji spodbujamo prijateljstvo in razumevanje med otroki v skupini in spoštovanje med njimi.

Kot pravi Bizjak (1999), pa je za ugoden razvoj socialnih odnosov v skupini zelo pomembno negovati iskrenost in odkritosrčnost med njenimi člani. Neiskrenost je skoraj vedno posledica strahu in slabih primerov, ki jih otrok srečuje v okolici. Predvidevamo lahko, da bi otrok, ki ne bi poznal strahu in s katerim se ne bi manipuliralo, odprto izražal svoje misli in čustva ter ne bi poskušal tudi sam manipulirati z drugimi (Bizjak, 1999).

1.4.4 Pomen igre za otrokov socialni razvoj

Na rojstnodnevni zabavi, ki traja dve in pol ure, vsaj 60 % časa sestavlja igra. V začetnem delu se otroci v telovadnici igrajo elementarne igre, zatem sledi igranje na poligonu. Na koncu je na vrsti igra, ki povezuje in zaokroža tematiko rojstnega dneva (npr. Indijanci, princeske, kavboji ...). Lahko rečemo, da je igra ena osnovnih dejavnosti, ki ima poleg drugih vrednosti tudi izreden pomen za otrokov socialni razvoj.

Videmškova, Šiler in Fišerjeva (2002) pravijo, da je igra, ki se izvaja v skupini, za otroke veliko zabavnejša in spodbudnejša kot individualne gibalne naloge. Z igrami, v katerih je pomembno sodelovanje, ne pa tekmovalnost, namreč lahko otroci na prijeten in dinamičen način razvijajo svoje gibalne in funkcionalne sposobnosti ter usvajajo različne gibalne koncepte oziroma sheme.

Igra je neizčrpen vir vedno novih spoznanj o otrokovem razvoju, doživljanju in življenju, zato ni nikoli dovolj poudarjeno, kako zelo je pomembna za razvoj otrokove osebnosti in njegovega ustvarjalnega odnosa do življenja in okolja. Igra je kot svojevrstna dejavnost najprimernejša otrokovi naravi in osnovnim zakonitostim njegovega razvoja. V največji meri zagotavlja enotnost med gibalnim, spoznavnim, čustvenim in socialnim razvojem. Igra se razlikuje od vseh drugih dejavnosti. Otrok je namreč v igri samostojen, izraža to, kar doživlja »tukaj« in »sedaj« ter uživa v dejavnosti sami (Pušpan, 2010).

Pušpanova (2010) prav tako pravi, da ker je igra odsev otrokovega neutrudnega iskanja, otrok ni zadovoljen le z že obstoječimi idejami v igri, temveč išče nove načine, kako jo obogatiti, in nas s tem spodbuja, da pravila vedno znova prilagajamo različnim okoliščinam. Otrokova igra je namreč vir raznovrstnih idej in možnosti, ki jih verjetno ne bomo nikoli izčrpali.

Videmškova in Kovačeva (2001) pa pravita, da je igra ustvarjalna in spontana dejavnost, ki nastaja iz otrokove notranje potrebe in želje. Med drugim je pomembna tudi za socializacijo otroka, saj ga polagoma navaja na sodelovanje v skupini, na usklajevanje lastnih interesov z interesi skupine, na medsebojno pomoč ter sprejemanje zmage in poraza kot sestavnega dela igre.

Za socialno učenje so igre za otroka pomembne z dveh vidikov (Kurz, 1987, v Videmšek, Šiler in Fišer, 2002):

- imajo vlogo povezovalne ali socializacijske poti, kar pomeni, da pri igri otroci spoznavajo splošne dejavnosti, sposobnosti, vloge ipd., ki so pomembne za življenje v posamezni družbi
- imajo inovativno vlogo. Otroci najdejo možnosti, da se igrajo v teh igrah brez pritiska.

Bizjak (1999) pravi, da ima igra v resnici vrednost že sama po sebi. Za otroka je igra pomembna, ker ga razvija, vzgaja, sprošča, pomirja, uči in mu daje poseben življenjski učinek. Igra je način za otrokovo spoznavanje zunanjega sveta in usvajanje vrste praktičnih navad, je pa tudi neizčrpen vir vedno novih spoznanj o otrokovem razvoju, doživljanju in vedenju. Zdi se, kot da nikoli ni dovolj poudarjeno, kako zelo je igra pomembna za razvoj otrokove osebnosti in njegovega ustvarjalnega odnosa do življenja in okolja. Ta dejavnost kar najbolj zagotavlja enotnost med fizičnim, intelektualnim, čustvenim in socialnim razvojem. Otroku igra poleg dispozicij in dejanskih možnosti za razvoj, ki jih daje okolje, kot zelo pomemben dejavnik, omogoča, da svoje sposobnosti za telesni in duševni razvoj čim bolje razvije. Tako vidimo, da ima igra zlasti v predšolski dobi nenadomestljivo vlogo za celoten razvoj otrokove osebnosti.

Sleherni otrok se mora igrati, da si razvije različne sposobnosti. Še več, igrati se mora tudi zato, ker se med igro seznanja z vlogami in nalogami, ki jih bo moral prevzeti, ko bo odrasel. Z gibanjem v igri so povezani tudi govor in razne druge oblike komunikacije z ljudmi. Otrok s svojo igro najlažje naveže socialne stike z drugimi otroki in odraslimi. To lahko doseže s socialno igro in z ustreznimi socialnimi dejavnostmi in seveda z bivanjem v skupnosti. Socialne igre imajo izredno vrednost za socializacijo v razvoju samozavedanja in samoocene. V poskušanju različnih načinov socialnega vedenja (pojavlja se obojestransko spoštovanje) udeleženci v njih uporabljajo razne načine za izvajanje socialne pomoči, razrešujejo konflikte, učijo se o odnosih med ljudmi, popuščanju, medsebojne pomoči itd. Proces socializacije vedno poteka s socialnim učenjem, pri katerem imajo pomembno vlogo socialni dejavniki, predvsem druge osebe (Bizjak, 1999).

1.4.5 Udeležba otrok v igri

Celotno praznovanje rojstnega dne v otroškem centru temelji na igri. Najprej se otroci med seboj spoznajo, nato pa se igrajo elementarne igre, ki jim jih predstavi animator. Ugotovili smo, da se otroci zelo zabavajo med igranjem in igranje nanje učinkuje zelo sproščujoče in blagodejno. Med igro se poglobijo njihovi odnosi, na splošno razvijajo sposobnosti posameznih funkcij in izboljšujejo socialne odnose med seboj. Otroci dobivajo med socialnimi stiki pobudo za izboljšanje svojih zmogljivosti in sposobnosti, hkrati pa se zmogljivosti izpopolnjujejo z udejstvovanjem. Igra predvsem otroku pomaga in omogoča vraščanje v socialno družbo drugih otrok.

V otroškem centru prav tako zaposleni poskrbimo, da vsi otroci sodelujejo pri igri in da nihče ni izobčen ali se počuti izobčenega. Največkrat se pojavijo težave, ko na rojstni dan pride otrok, ki ne pozna preostalih otrok. Takrat je treba takega otroka še posebej aktivirati in motivirati, da sodeluje v igri.

Beseda igra je najpogosteje povezana z besedama otrok in otroštvo. Na splošno se pojem igra nanaša na vsako aktivnost, ki se je loti posameznik zaradi nekega zadovoljstva, ne glede na končni rezultat te dejavnosti. Edini motiv za igro je zadovoljstvo, ki ga otrok pri tem doživlja, zato ne potrebuje nikakršne prisile (Videmšek, Berdajs in Karpljuk, 2003).

Prav to pa je tudi cilj, ki ga želimo zaposleni v otroškem centru doseči na vsaki rojstnodnevni zabavi: veselje in zadovoljstvo vseh prisotnih otrok z vzporednim razvijanjem in izboljševanjem gibalnih sposobnosti.

Bizjak (1999) pravi, da medsebojne vplive opazamo pri otroku že v drugi polovici prvega leta. Brž ko otrok ugotovi, da nekdo opazuje njegovo igro, jo nadaljuje še z večjim zadovoljstvom. Izrazito funkcijsko veselje, ki prevladuje v začetku otrokove igralne dejavnosti, počasi zamenja njegova težnja po stopnjevanju dosežkov, ta pa pride do izraza zlasti v ustvarjalni igri. Težnja po socialnem stiku pride do izraza pri skupinskih igrah. Otrok v igri ne zadovoljuje vsaka aktivnost, temveč le taka, ki zahteva večje sposobnosti, in sicer v socialnem stiku z drugimi ljudmi.

Do drugega leta življenja prevladuje pri otrocih pretežno individualna igra, ker je igra v dvoje še preveč sestavljena.

Med drugim in tretjim letom pa prevladuje »vzporedna igra«. Otroci se igrajo vsak zase, vendar jim je všeč, da so drug ob drugem. Posnemajo igralce ob sebi in pri njih najdejo pobudo za igranje.

Po tretjem letu naraste zanimanje za igro z drugimi otroki. Otroci se igrajo v manjših skupinah (po dva ali trije). So nestalne in se neprestano spreminjajo, saj otroci sodelujejo le kratek čas. Igro mora usmerjati odrasla oseba (učitelj).

Po četrtem letu se otrok rad igra v manjših skupinah po dva ali po tri. Igra v takih skupinah je še na nizki ravni. Če ravno imajo otroci v tej starosti že več dobrih idej, jih še ne znajo uresničiti.

Petletni otroci so zmožni za igro v večji skupini, celo do pet, vendar so učinkovitejši v manjših skupinah. Prijateljstva so v tej starosti že močnejša. Igralne tovariše si izberejo sami in sodelovanje traja dalj časa. Oblikuje se tudi »skupinska igra s skupnim ciljem« (Bizjak, 1999).

Poleg pozitivnih načinov interakcije narašča pri otrocih v obdobju od drugega do petega leta tudi tekmovalnost, ki je med drugim izraz otrokove agresivnosti in je delno prirojena. V tekmovanju z vrstniki otrok išče svoj socialni položaj in si ustvarja predstavo o sebi. Otroci začnejo tekmovati, kdo bo dalj časa zdržal v neki dejavnosti, ki je ne dojamejo kot učno dejavnost, temveč kot merjenje moči. Dokazano je, da so otroci v takšnih tekmovalnih skupinskih položajih dosti bolj vztrajni kot tedaj, ko se neke spretnosti učijo sami.

V igri se razvijajo tudi posebni medsebojni odnosi. Izstopa na primer gospodovalni otrok, ki si kar vzame igrače, če mu ugajajo, in ki to doseže tudi s silo, če ne gre drugače. V

otročkem kolektivu je predvsem pomembno vprašanje vodstva v skupini. Središče skupine so navadno najbolj dinamični otroci, zelo zgovorni, iniciativni in aktivni otroci, ki izžarevajo veliko energije. Posebno vprašanje je v skupini priljubljenost ali nepriljubljenost, popularnost in nepopularnost. Medtem ko gre priljubljen otrok dobro »vštric« s skupino, se čuti nepriljubljen otrok »iztirjenca«. Neredko se znajde v začaranem krogu: da bi ujel korak s skupino, se ji vsiljuje, pri tem pa razvije spet nove socialno nesprejemljive oblike obnašanja, ki ga še bolj oddaljijo od skupine. Psihologija ugotavlja, da so pomembne za popularnost oziroma za priljubljenost otroka njegove pozitivne osebne lastnosti in pa njegovi prijateljski odnosi. Priljubljen otrok je energičen in aktiven. Na splošno pa so v predšolskem obdobju deklice bolj popularne kot dečki, so socialno uspešnejše, ker so na splošno tudi manj agresivne. Otrok, ki nima takih potez, je manj priljubljen (Bizjak, 1999).

Tudi v otroškem centru se velikokrat srečujemo s tem pojavom priljubljenosti in nepriljubljenosti pri otrocih. Hitro lahko opazimo, kdo izstopa iz skupine po priljubljenosti in kdo je odrinjen na rob. Zaposleni v Beti in Ceju tako želimo diskriminiranje med otroki omiliti tako, da otroka, ki je odrinjen iz skupine, še bolj intenzivno vključujemo v igro in mu namenimo pomembne vloge v igri, vse to z namenom, da ga drugi otroci v skupini sprejmejo kot sebi enakega in nimajo predsodkov pri igranju z njim.

1.4.6 Težave nekaterih otrok pri vključevanju v skupino

Nekateri otroci se s težavo vključijo v sam kolektiv drugih otrok. Tudi v otroškem centru je to neredek pojav, ki pa si ga lahko razložimo na več načinov. In sicer Bizjak (1999) pravi, da v vedenju nekaterih otrok obstajajo posamezni elementi, ki kažejo na težave pri vključevanju. Najpogostejši vzroki ne vključevanja so:

- manizem (prezaščitenost otrok, kar počnejo starši),
- anarhična sestava družine (v kateri je otroku vse dovoljeno),

- čustveno hladno vzdušje, v katerem otrok zraste,
- če otrok raste v družbi odraslih,
- če otrok ne sprejema pogledov vrstnikov, ampak vsiljuje svoje,
- dolga bolezen otroka,
- sprememba okolja,
- če je otrok prišel v okolje s sovrstniki tik pred vstopom v šolo,
- slab občutek osebne istovetnosti.

V takšnih situacijah je potrebna velika zavzetost animatorja do otroka, predvsem mora predvsem z ustreznimi ukrepi spodbuditi aktivnost in sodelovanje otroka v skupini. Velikokrat je težavno že samo pridobivanje naklonjenosti takega otroka, potem pa mu je potreba tudi pomagati pri navezovanju dobrih stikov z drugimi sodelujočimi otroki.

1.5 Čustveni razvoj otrok

Rojstnodnevna zabava je lahko primer zelo čustvenega dogodka. Na zabavi, ki traja 2,5 ure, lahko otrok doživi več različnih čustev. Tako je na primer lahko žalosten, ko se na začetku praznovanja poslovijo od staršev. Tu imajo zaposleni največkrat največje težave, saj staršem ni dovoljen vstop v igralnico, na drugi strani pa otrok ne želi sam vanjo, če drugih otrok ne pozna dovolj dobro. Velikokrat nastane tudi problem, ko otrok na zabavo zamudi in se pridruži, ko so drugi otroci že uigrani. Če ne pozna vseh otrok, oziroma, če se počuti izobčenega ali je celo mlajši, so solze skorajda neizogibne. Pride tudi do raznih padcev in majhnih poškodb, ki jih otroci utrpijo med igranjem. Na zabavi se otroci lahko tudi zaljubijo in najdejo svojo prvo simpatijo. Veselje in sreča med igranjem elementarnih iger in igranjem na poligonu in na koncu, ko slavljenec piha svečke, pa sta neprecenljiva in pa tudi največja cilja kolektiva Beti in Cej.

Na otrokov čustveni razvoj vplivajo različni dejavniki, predvsem zorenje, učenje in pridobivanje izkušenj, spoznavni procesi in otrokova samodejnost (Zupančič, 1994, v Videmšek in Pišot, 2007).

Otrok je sposoben izražati čustva že od rojstva naprej. V otroštvu doživlja in izraža različna čustva kot so veselje, strah, jeza, zaskrbljenost, ljubosumnost in naklonjenost. Čustva postajajo v razvoju vse bolj diferencirana, hkrati pa narašča sposobnost čustvenega izražanja in obvladovanja ter prepoznavanja čustev pri drugih. Prehodi med različnimi čustvenimi stanji so pri otroku zelo hitri. Z razvojem se spreminja moč doživljanja in izražanja čustev, predvsem pa se v zgodnjem otroštvu izpopolnjuje nadzor nad izražanjem čustev, da polagoma postaja vse bolj uravnovešeno in socialno sprejemljivo (Kavčič in Fekonja, 2004, v Videmšek in Pišot, 2007).

Otrok se na različne dražljaje čustveno odziva enako, ne glede na njihovo pomembnost. Z odraščanjem se zmanjšujejo intenzivnost čustvenih odzivov, pogostost izražanja čustev, prehodnost čustev, spreminja pa se tudi intenzivnost čustev. V otroštvu so individualne razlike v čustvenem odzivanju večje (Videmšek in Pišot, 2007).

V zgodnjem otroštvu spontano izraža različna pozitivna in negativna čustva. Pogosto izraža čustvo veselja, ki ga spremljajo smeh, sprostitvev in tudi intenzivni gibalni odzivi. Izražanje veselja je za druge ljudi privlačno, zato veliko pripomore k prijetnemu razpoloženju v skupini in vzbuja pozitivne reakcije pri drugih, s tem pa vpliva k pozitivnemu samovrednotenju (Kavčič in Fekonja, 2004, v Videmšek in Pišot, 2007).

V zgodnjem otroštvu so pogosta tudi negativna čustva, predvsem strah, jeza in zaskrbljenost. Z odraščanjem se strah počasi zmanjšuje, saj se otrok vse bolj prilagaja na okolščine, ki izzovejo strah vse močnejše pa se izražata anksioznost in zaskrbljenost. Stalna prisotnost nekaterih negativnih čustev lahko slabo vpliva na gibalni, kognitivni in socialni razvoj (Zupančič, 1994, v Videmšek in Pišot, 2007).

1.6 Razvoj gibalnih sposobnosti na rojstnodnevni zabavi

Praznovanje rojstnega dne v otroški igralnici Beti in Cej je razdeljeno na dva glavna gibalna svežnja, ki sta opisana v nadaljevanju diplomskega dela. Na praznovanju se otroci v prvem delu spoznajo med seboj in igrajo elementarne igre. V drugem delu individualno sodelujejo na poligonu. V tem poglavju opisujemo, kako, s čim in na kakšen način lahko razvijajo gibalne sposobnosti na rojstnodnevni zabavi.

1.6.1 Razvijanje gibalnih sposobnosti v prvem delu rojstnega dne

V prvem delu rojstnega dne se otroci posedejo v krog. Najprej se vsi spoznajo med seboj tako, da v krogu kroži mehka igračka v obliki živali, ki jo uporabimo kot mikrofona. Vsak otrok se predstavi, tudi animatorja se predstaviva otrokom, nato pa se začne prvi športni del, ki temelji na elementarnih tekalnih igrah. Animatorji elementarne igre prilagajajo razvojni stopnji otrok (enostavnejše, zahtevnejše, zelo miselno in gibalno zahtevne itd.), letnemu času (dež, sneg, sonce...), risanim junakom, tematiki rojstnega dneva (npr. princeske) ter aktualnim dogodkom tistega časa, ki jih otroci poznajo (npr. junaki iz filmov, ki se trenutno vrtijo v kinu).

S pomočjo elementarnih iger otroci sproščeno razvijajo gibalne oziroma motorične sposobnosti, čustvene, socialne, spoznavne in osebnostne lastnosti. Čim starejši so otroci, tem bolj zapletenejša postaja njihova igra (Zaplatic, 2009).

Kadar govorimo o elementarnih igrah, mislimo predvsem na skupinske igre, v katerih se otrok premika z naravnimi oblikami gibanja (hoja, tek, lazenje, plazenje, skoki, poskoki ...). Odrasli oziroma v našem primeru športni animatorji si lahko zelo veliko pomagajo z domišljijo in tako gibalne vsebine naredijo zanimivejše za otroke. Domišljijski svet je v tem obdobju namreč zelo močno razvit (Videmšek, Tomazini in Grojzdek, 2007).

CILJ: spoznati vsebine in pravila preprostih elementarnih iger, primernih za različno stopnjo otrok, razvijati občutek za sodelovanje v skupini in pridobivanje občutka za medsebojno pomoč, razvijati vztrajnost, odločnost, bojevitost, usvajati osnovne načine gibanj z žogo, razvijati koordinacijo gibanja celega telesa in sposobnost reševanja prostorskih problemov, razvijati moč celega telesa, moč iztegovalk rok, nog, sposobnost za premagovanje sil, kot so teža lastnega telesa in teže različnih pripomočkov, razvijati sposobnost zadevanja cilja z vrženim projektilom, vzpostavljati in ohranjati ravnotežje v različnih položajih, razvijati sposobnost hitrega izvajanja enostavnih gibalnih nalog z različnimi deli telesa, razvijati sposobnost hitrega premikanja celega telesa po prostoru, natančnosti, moči, vplivati na srčno-žilni in dihalni sistem ter gibalni aparat, vplivati na socializacijo otrok.

PRIPOMOČKI IN IGRALA: mehke žoge različnih velikosti in materialov, ki imajo različne oprijeme, rutke, stožci, talne označbe različnih oblik, obroči, črvi, mehke igračke v obliki različnih živali.

Slika 4. Športni didaktični pripomočki.

PRIMERI DEJAVNOSTI:

- Splošna lovljenja, pri njih, določi animator otroka, ki je lovec. Ta ima v rokah žogo ali mehko igračko v obliki živali za lažje in boljše prepoznavanje, preostali otroci pa bežijo pred lovцем. Ko so ujeti, naredijo različne naloge (»most«, »mizico«, »banano«, »koš« itd.), nekdo drug pa jih reši bodisi

samostojno ali pa ima v roki določen pripomoček, ki omogoča reševanje; otroci izvajajo gibanja z oponašanjem živali, vozil (avtomobil), medtem ko slišijo glasbo. Ko glasba utihne poiščejo svoj »brlog«, »gnezdece« oziroma »parkirni prostor« itd.

Slika 5. Igranje elementarnih iger

- Skrivalnice po vsej igralnici, če ni drugih otrok v naključnem varstvu.
- Štafete, pri katerih animatorja otroke razdelita v dve enakovredni skupini in se med seboj pomerita v izvajanju osnovnih naravnih oblikah gibanja.

Prvi športni del traja približno pol ure oziroma dokler otroci niso žejni in utrujeni. Sicer pa gre za prilagajanje skupini. Če so otroci mlajši, poteka lovljenje tudi manj časa in je predvsem manj intenzivno. Če pa so otroci starejši in homogeni (skupina iz vrtca, sošolci iz šole), lahko traja prvi del tudi štirideset minut in več.

1.6.2 Razvijanje gibalnih sposobnosti v drugem delu praznovanja rojstnega dne

V drugem delu praznovanja rojstnega dne je na vrsti poligon. Ta je ves čas fiksno postavljen v igralnici. Animatorji ga navadno ob vsakem praznovanju postavimo različno oziroma dodamo ali odvezujemo nekatere segmente glede na zahtevnost in starostno stopnjo otrok. Če so otroci stari od tri do šest let, animatorji vključimo več plazenja, lazenja. Če pa so otroci stari od 7 do 10 let, vključimo animatorji več zahtevnejših oblik gibanja, in sicer plezanja, preskakovanja ovir, skok s švedske skrinje in še čez dodatno oviro, gimnastične prvine (preval naprej in nazaj, raznožka in skrčka pri skoku ...). Največkrat poligon vmes spremenimo, kakšen element ali nalogo dodamo ali celo odstranimo, da postane otrokom še bolj zanimivo in razburljivo.

Videmškova in Visinskijeva (2001) dodajata, da je med vadbo treba nenehno spremljati potek izvajanja nalog in odpravljati morebitna kritična mesta, na katerih se otroci zadržujejo (delo se lahko popolnoma zaustavi). Če pride do nezaželenih zastojev, postavimo za isto nalogo več vzporednih vadbenih mest (npr. dodamo še eno gred).

Slika 6. Poligon

CILJ: razvijati koordinacijo gibanja celega telesa in koordinacijo gibanja nog, rok, razvijati sposobnost reševanja kompleksnih gibalnih nalog, reševati prostorski problem, razvijati vzdržljivost, razvijati moč celega telesa, razvijati moč iztegovalk rok in nog, sposobnost za premagovanje sil, kot so teža lastnega telesa, teža različnih pripomočkov in igral, vzpostavljati in ohranjati ravnotežja v različnih položajih in med gibanjem, pridobivati občutek za višino in strmino, samostojno iskati lastne rešitve pri izvajanju gibalne naloge, vplivati na srčno-žilni in dihalni sistem, zavedati se načina, kako se telo giblje, vplivati na socializacijo otrok, razvijati koordinacijo oko-roka, spoznavati različne materiale na otip, zavedati se prostora (kje se telo giblje) in načina (kako se telo giblje).

PRIPOMOČKI IN IGRALA: univerzalne blazine, polivalentne didaktične blazine (prirezan šestkotnik, trapez, pravokotnik, kvader), blazine z različnimi oblikami odprtin (okrogla, kvadratna, sestavljiv krog, velik sestavljiv valj), blazine s klančino, penasti loki, atletske ovire, stožci, različna plezala (letvenik, plezalna mreža, mornarska lestev, plezalna stena), sistem talnih označb, nizka gred, nizka klop, ravnotežne piramide (velike, majhne), velika in majhna švedska skrinja, trampolin, odskočna blazina, tobogan.

PRIMERI DEJAVNOSTI:

- Hoja, valjanje, plazenje, lazenje po poligonu, ki ga sestavljajo univerzalne blazine, naprej, bočno, vzvratno (blazine so različno debele in različno razporejene po prostoru), plazenje, lazenje po blazinah, pod in med njimi in čez polivalentne blazine, različni skoki na in čez blazino. Izvajanje gimnastičnih prvin: preval naprej, nazaj na blazini s klančino.
- Hoja, korakanje, tekanje po poligonu, ki ga sestavljajo univerzalne blazine, različnih debelin, naprej, bočno, vzvratno, korakanje in tekanje po polivalentnih blazinah. Sestavljena proga, ki ima čim več vzponov in spustov iz različnih blazin, postavljenih v določeno »konstrukcijo«.
- Korakanje, tekanje med stožci, postavljenimi naravnost in levo ali desno, narazen ali skupaj.

- Hoja po nizki gredi naprej, bočno, vzvratno, hoja po ravnotežnih piramidah in »kači«.
- Tek, gibanje po vseh štirih, gibanje po vseh štirih nazaj, zajčji, žabji poskoki po postavljenih univerzalnih blazinah naravnost. Preskakovanje »kamnov«/ovir na progi. Preskakovanje atletskih ovir enonožno ali sonožno.
- Plezanje po letveniku navzgor, navzdol, bočno in seskok na debelo blazino. Plezanje po mornarski lestvi navzgor in navzdol, plezalni mreži navzgor, navzdol, bočno in otroški plezalni steni navzgor, navzdol, bočno in s prilagojenimi pravili (prijemanje dogovorjenih oprimkov različnih barv).
- Skoki s pokrova skrinje na mehko blazino/ gimnastična podlaga z označenim mestom odrida in doskočišča. Skok z letvenika, plezalne stene, mornarske lestve in plezalne mreže. Skok skršno prek, raznožno na ali čez kup blazin.
- Vlečenje po klopi naprej, preskakovanje prečno čez klop, hoja po klopi naprej, vzvratno, bočno.

Drugi, športni del (poligon) rojstnega dneva traja približno dvajset minut. Športni animatorji vmes spremenijo določene segmente poligona tako, da je otrokom bolj zanimiv. Na primer veliki sestavljivi valj postavijo tako, da je čez njega treba teči, prej pa so se na primer plazili pod njim. Na progi, kjer so postavljene blazine naravnost druga za drugo, imajo otroci lahko na vsakih nekaj minut drugo nalogo: zajčje poskoke, žabje poskoke, hojo po vseh štirih, vzvratno itd. Tako kot v prvem gibalnem delu gre tudi tukaj za prilagoditev skupini. Če so otroci mlajši (3, 4, 5 let) se na poligonu običajno zelo zabavajo in skupina preživi več časa na poligonu, kot otroci, ki so stari 6, 7, 8 let, saj bi ti raje nadaljevali plezanje po plezalni steni, gugalne z gugalno vrvjo, igranje športnih iger, kot je »Med dvema ognjema«, »Čiščenje prostora« itd.

1.6.3 Metode dela pri predšolskih in šolskih otrocih

Poznamo tri metode dela: metoda demonstracije, metoda razlage in metodo pogovora. Vse so pomembne za optimalno dajanje informacij otrokom.

Demonstracija (pokazati, ponazarjati) v teoriji pouka pomeni kazanje vsega tistega, kar je mogoče perceptivno doživeti, torej zaznati s čutili. Zato se s pomočjo te metode sprejemajo elementi objektivne stvarnosti, to je dejstva. Za vzgojitelja je pomemben tisti vidik te metode, ko gre za demonstracijo (prikazovanje) različnih oblik gibalnih vzorcev (Rajtmajer, 1988).

Poznamo neposredno demonstracijo, pri kateri gibanje pokaže vzgojitelj, in pa posredno, ko gibanje pokaže eden izmed otrok ali pa ga prikažemo z mediji (s filmom, sliko ...). Na praznovanju rojstnega dne športni animatorji največkrat uporabljamo metodo neposredne demonstracije v povezavi s posredno. Animator tako demonstrira določen del naloge, otrok, ki ga določi, pa drugi del. Uporabljamo tudi metodo razlage, pri kateri uporabljamo kratek in jedrnat opis naloge ter pravila razložimo na kratko in otrokom razumljivo. Po potrebi nalogo tudi večkrat pokažemo in razložimo. Da pa je demonstracija lahko kakovostno izvedena, moramo odstraniti vse moteče dejavnike, otroci pa morajo biti razporejeni tako, da vsi dobro vidijo animatorja.

Videmškova in Visinskijeva (2001) predlagata, da preden začnemo demonstracijo, otrokom kratko razložimo potek gibanja. Prvi prikaz gibanja naj bo izveden v normalnem tempu, s katerim izvajamo gibalno nalogo, drugi pa v počasnejšem tempu, da lahko poudarimo težje elemente. Poskušamo biti čim bolj nazorni tako verbalno kot tudi gibalno. Če pri otrocih opazimo napačno izvajanje, demonstracijo ponovimo. Demonstriramo tudi napake v izvajanju gibanja. V tem primeru ima demonstracija vlogo neverbalne povratne informacije. S tem otroku na najbolj nazoren način, prikažemo pomanjkljivosti pri gibanju, ki ga izvaja. Napake demonstrira samo vzgojitelj (Videmšek in Visinski, 2001).

Metodo razlage najpogosteje uporabljamo v obliki opisovanja, pojasnjevanja in popravljanja gibalnih nalog. Opisovanje največkrat uporabljamo pri predstavljanju novih vsebin, tik pred izvajanjem demonstracije. Gibanje je treba opisati dosledno po tistem vrstnem redu, po katerem se resnično izvaja. Po izvedbi demonstracije uporabimo

pojasnjevanje in s tem otrokom damo dopolnilne informacije o gibanju. Popravljanje pa uporabimo takrat, kadar želimo odpraviti napake, ki se pojavljajo pri izvajanju določene gibalne naloge (Videmšek in Visinski, 2001).

Videmškova in Visinskijeva (2001) svetujeta tudi, da je razlaga kratka, jedrnata in razumljiva vsem otrokom. Hkrati z učenjem gibanja se otrok uči novih pojmov in izrazov ter osnovnega izražanja. Z uporabo čustveno obarvanega govora (doživeta, slikovita, jezikovno in strokovno pravilna razlaga) otroke lažje in bolj motiviramo ter stimuliramo za delo.

S pogovorom se med otroki in odraslimi vzpostavi vez. Učitelj daje zgled za prijetno komunikacijo, prijazno se odziva na vprašanja in prošnje otrok. Pozorno jih posluša, nesporazume pa odpravlja na miren način. Največ možnosti za tako komunikacijo je v okviru skupinskega in individualnega dela.

Za otroke ter njihov čustveni, socialni in spoznavni razvoj je pomembno, da razvijejo ne samo sposobnost poslušanja, ampak tudi jezikovno sposobnost (Videmšek in Visinski, 2001).

1.7 Program praznovanja rojstnega dne

Program praznovanja osebnega praznika je v otroškem centru Beti in Cej zelo zanimiv in pester. Koristen je iz perspektive gibanja, usvajanja in izboljševanja gibalnih sposobnosti za otroke. Poleg tega je lokacija več kot primerna, saj imajo starši veliko izbiro, kam oditi za dve uri in pol, medtem ko se njihov otrok zabava na rojstnem dnevu v samem središču nakupovalnega, rekreacijskega in z gostinsko ponudbo nasičenega centra.

Rojstni dan v otroškem centru Beti in Cej se običajno začne vsak delavnik ob sedemnajstih popoldne, rojstni dnevi pa potekajo tudi ob sobotah. Starše slavljenca sprejme receptorka in jim pove napotke, kje naj otroci, ki pridejo na rojstni dan, odložijo

svojo osebno opremo. Nato se s starši in otrokom spoznamo tudi športni animatorji ter usmerimo vse povablence k enemu izmed animatorjev, da otroku nalepimo na majico nalepko z njegovim imenom. Tako animatorji dobimo prvi stik z otrokom in pozneje nimajo težav pri klicanju otrok po njihovem imenu, saj je njihovo ime napisano na nalepki (na majici). Ko je večina otrok zbrana, se posedejo v krog v telovadnici in med seboj spoznajo. Spoznajo se tako, da ko otrok določen predmet (na primer majhno igračko opico), ki kroži v krogu, dobi v roke pove svoje ime, starost in odgovori na različna vprašanja, ki so v kontekstu z letnim časom in koledarskim dogajanjem, na primer o željah za Miklavža, Božička, o rezanju buč v oktobru, o maski za pusta itd. Na koncu se predstaviva tudi animatorja in razloživa program dogajanja v nadaljevanju praznovanja ter pomembna pravila, ki jih morajo otroci upoštevati. Nato začneva animiranje. Sledijo različne elementarne igre, primerne starosti in sposobnostim otrok. Prvi gibalni del traja približno pol ure, nato pa sledi prvi odmor.

Med odmorom se otroci odžejajo z vodo in sokom ter prigriznejo. Odmor traja približno petnajst minut, zatem je na vrsti drugi gibalni del, poligon.

Ko otroci pridejo na poligon, se najprej posedejo na nizko gred in poslušajo navodila animatorjev. Slavljencec demonstrira celotno »pot« po poligonu v spremstvu enega animatorja. Nato se otroci postavijo v kolono in si sledijo drug za drugim. Gibanje po poligonu traja približno dvajset minut, sicer pa ta čas zelo varira v odvisnosti od zmožnosti skupine.

Po končanem delu na poligonu sledi razvrstitev v dve skupini. Ena skupina gre na plezalno steno, kjer jih spremlja animator. Druga skupina pa se gre gugat z gugalno vrvjo, pri čemer jih spremlja drugi animator. Obe skupini se še zamenjata. Gibalni del s plezanjem in guganjem traja približno od 10 do 15 minut. Nato pa sledi drugi odmor, ki je nekoliko daljši in traja približno petnajst do dvajset minut.

Po drugem odmoru, ki je podoben prvemu, je na vrsti še igranje po želji slavljenca. Če ta nima ideje, pripravita animatorja različne igre in naloge glede na starost in sposobnost

otrok, na primer: »vroča žoga«, med dvema ognjema, »čiščenje prostora«, »spuščanje padala«, štafete ali pa samo najrazličnejše elementarne igre s pripomočki. Igranje v zadnjem delu traja približno od 10 do 15 minut, nato pa sledi še sklepni del s torto.

V zadnjem delu praznovanja rojstnega dne slavljenec upihne svečke na torti, si nekaj zaželi, nato pa vsakdo dobi košček torte. Na koncu lahko otroci še zaplešejo na glasbeno željo slavljenca ali slavljenke in praznovanje je končano. Animatorja otroke pospremita v recepcijo, kjer jih čakajo starši, in takrat se tudi uradno konča rojstni dan.

1.8 Problem, cilji in hipoteze

Otrok naj bi v svojih najzgodnejših letih pridobil čim bolj pestro paleto gibalnih izkušenj. Poleg različnih gibalnih dejavnosti, ki jih otrokom ponujajo v vrtcih in šolah, je zaželeno tudi vključevanje v športne programe, ki jih ponujajo klubi, društva in različne organizacije. Ena izmed takih je otroški center Beti in Cej, kjer se otroci lahko gibajo ter tudi praznujejo rojstni dan in tako z igro in zabavo razvijajo in izpopolnjujejo gibalne sposobnosti.

V raziskavi smo želeli ugotoviti demografske podatke (izobrazba staršev, oddaljenost staršev od otroškega centra, mesečni dohodek staršev itd.) staršev, katerih otroci so praznovali v otroškem centru, ter njihovo zadovoljstvo s ponudbo in storitvami otroškega centra.

Glede na predmet in problem raziskave smo si postavili naslednje **cilje**:

- Ugotoviti stopnjo izobraženosti staršev in mesečni dohodek staršev, katerih otroci praznujejo v otroškem centru Beti in Cej.
- Ugotoviti oddaljenost bivanja staršev in otrok od otroškega centra Beti in Cej.
- Ugotoviti, kako so se starši prvič seznanili z otroškim centrom Beti in Cej.

- Ugotoviti, kdo se je največkrat odločil za praznovanje rojstnega dneva v otroškem centru Beti in Cej.
- Ugotoviti, ali je izobrazba staršev povezana z njihovim zadovoljstvom glede razvijanja gibalnih sposobnosti otrok na praznovanju rojstnega dneva.
- Ugotoviti, ali so se tisti starši, katerih otrok je praznoval v otroškem centru Beti in Cej drugič ali večkrat, odločili za praznovanje zaradi otrokove želje.
- Ugotoviti ali se je za praznovanje svojega otroka odločila mama zaradi dobre lokacije (bližina nakupovalnega središča in gostinske ponudbe).

Na podlagi zastavljenih ciljev smo postavili tri alternativne **hipoteze**:

H 1: Starši z višjo izobrazbo so bolj zadovoljni, ker otroci na rojstnem dnevu razvijajo gibalne sposobnosti, kot manj izobraženi starši.

H 2: Starši otrok, ki so praznovali drugič ali tretjič, so se odločili za praznovanje v otroškem centru zaradi otrokove želje.

H 3: Mame se odločijo za praznovanje rojstnega dne svojega otroka zaradi dobre lokacije (bližina nakupovalnega središča in gostinske ponudbe).

2. METODE DE LA

2.1 Preizkušanci

V vzorec anketirancev smo vključili 115 staršev oziroma skrbnikov, katerih otroci so praznovali rojstni dan v otroškem centru Beti in Cej. Otroci so bili stari od tri do devet let.

2.2 Pripomočki

Raziskavo smo izvedli s pomočjo navadnega in elektronskega anketnega vprašalnika. Na dve vprašanji se odgovarja z ocenjevalno lestvico (možnost od ena do pet). Pri preostalih osmih vprašanjih je mogoč le en odgovor. Vprašanja so zaprtega tipa. Anketo je izpolnilo 115 staršev.

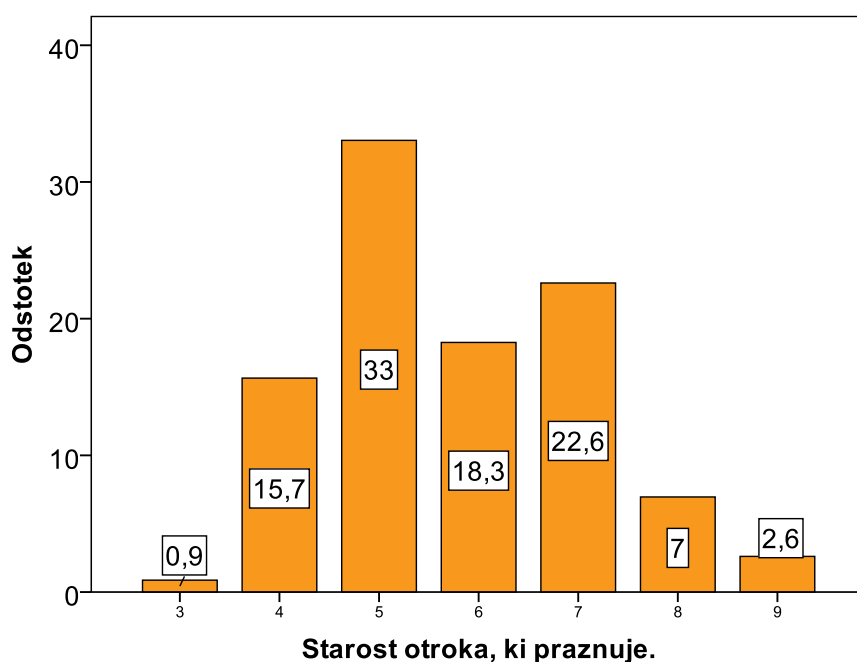
2.3 Postopek

Za možnost izvedbe anketiranja staršev smo se dogovorili z vodjo otroškega centra. Nato je sledil dogovor z receptorkami, da ankete dosledno izročijo vsakemu staršu ali skrbniku otroka, ki praznuje v otroškem centru. Anketiranje je potekalo tri mesece (od 15. novembra 2013 do 14. marca 2014). Anketo so izpolnili starši slavljenca ob prihodu na recepcijo v otroški center Beti in Cej ali po končanem rojstnem dnevu in jo oddali v za to namenjeni prostor (škatlo). Elektronske ankete je receptorka razposlala na elektronske naslove staršev, ki so že praznovali pri nas. Vprašalniku so v uvodu dodana podrobna in razumljiva navodila za reševanje. Zagotovljena je bila anonimnost anketiranih staršev. Pridobljene podatke smo obdelali z računalniškim programom SPSS 20.0 (Statistical Package for the Social Sciences). Za preverjanje hipotez smo uporabili dvosmerni Hi-kvadrat, za grafični prikaz pa smo uporabili histograme. Vse hipoteze smo preverjali na ravni 5-odstotnega tveganja ($p \leq 0,05$).

3. REZULTATI IN RAZPRAVA

Na podlagi zastavljenih ciljev in anketnih vprašalnikov, ki jih je izpolnilo 115 staršev oziroma skrbnikov otrok, ki so praznovali v otroškem centru, smo dobili rezultate, predstavljene v nadaljevanju diplomskega dela.

STAROST OTROK

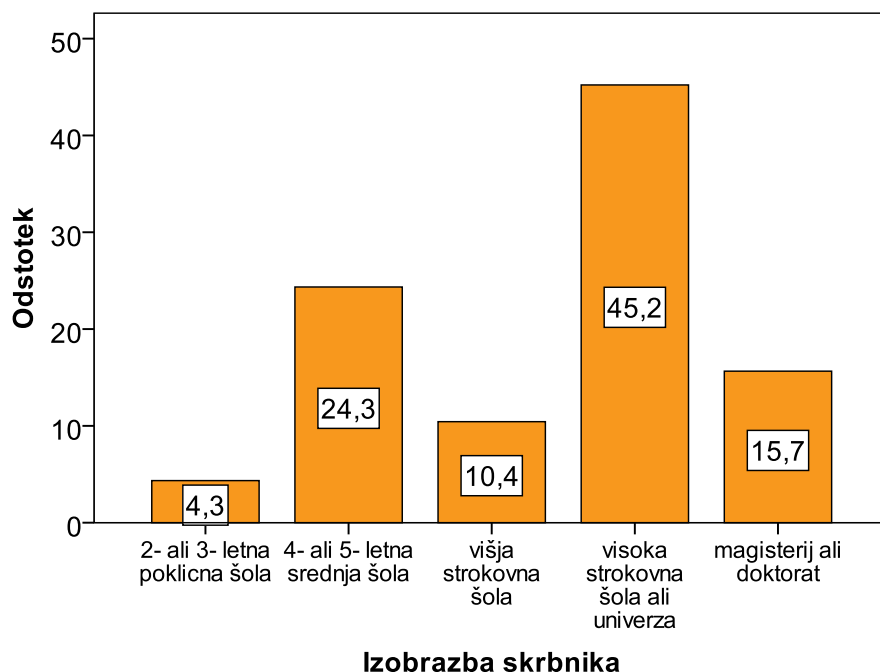

Slika 7. Starost otrok, ki praznujejo v otroškem centru.

Iz grafikona je razvidno, da v otroškem centru največkrat praznujejo pet- in sedemletni otroci, najmanj pogosto pa najmlajši triletniki in devetletni otroci. Kot lahko vidimo, v otroškem centru ne praznujejo otroci, starejši od devet let. Po raziskavi sodeč je najpogostejši interval starosti otrok, ki praznujejo v otroškem centru, od 4 do 7 let. Otroci, ki so mlajši od štirih let, največkrat še ne morejo aktivno slediti dinamiki praznovanja, večkrat pogrešajo mamo in očeta in skratka stežka sledijo navodilom športnih animatorjev. Teže tudi ohranjajo koncentracijo. Tako lahko sklepamo, da tudi

starši precenijo zmožnosti svojega otroka ter se nato odločijo, da za njihovega otroka še ni primeren čas za praznovanje v otroški igralnici. Rezultati namreč kažejo, da je v času anketiranja praznoval le en triletnik. V tem primeru je športna igralnica zelo priporočljiva za gibalni razvoj otroka, vendar se celotnega dogajanja – na primer otrok, povabljenih na rojstni dan, zabave, tematike, animatorjev in njihovih navodil – otrok še ne zaveda toliko, kot bi si mogoče želeli starši. Medtem pa je za starejše oziroma šolske otroke, (starejše od 8 let) osrednji prostor otroškega centra velikokrat premajhen (če je veliko število otrok, se zmanjša maneverski prostor). Še starejšim, torej otrokom starim 9 ali 10 let, pa je lahko tudi že dolgočasno. Tako lahko rečemo, da je ciljna skupina otrok, ki praznujejo v otroškem centru, od 4 do 7 let.

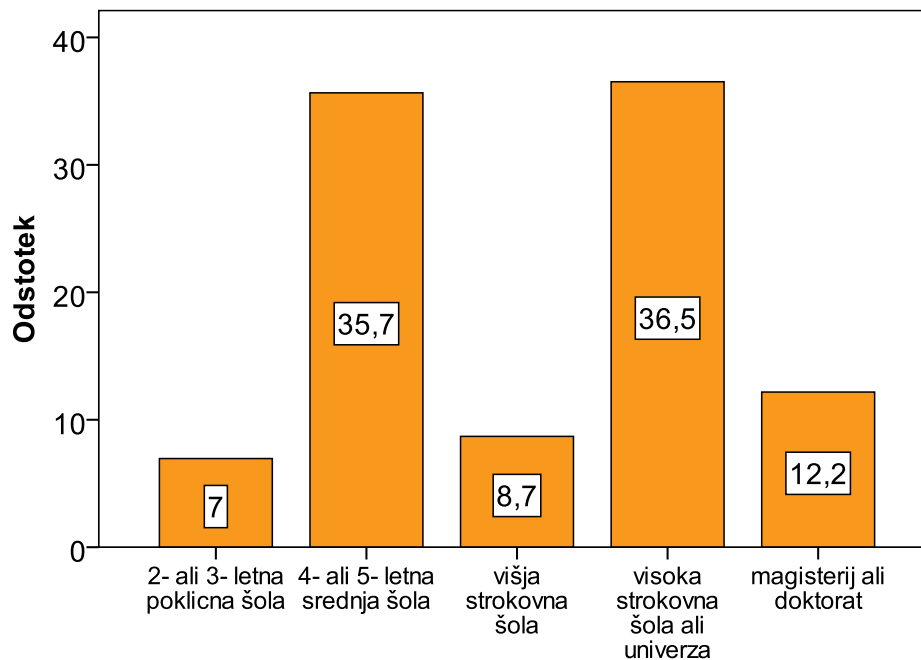
KONČANA IZOBRAZBA STARŠEV

Slika 8. Dokončana izobrazba staršev.

Največ staršev ima dokončano sedmo stopnjo oziroma opravljeno visoko strokovno šolo ali univerzo, in sicer je takih skoraj polovica anketiranih. 24 odstotkov jih ima opravljeno srednjo šolo. Vsi anketirani starši pa imajo opravljeno vsaj 2- ali 3-letno poklicno šolo.

KONČANO ŠOLANJE PARTNERJA

Izobrazba partnerja oziroma drugega skrbnika.

Slika 9. Dokončana izobrazba partnerjev/ic.

Partnerji oziroma partnerice so si po izobrazbi dokaj podobni in sicer ima dokončano visoko strokovno šolo ali univerzo 37 odstotkov, štiri- ali petletno srednjo šolo pa ima opravljeno 36 odstotkov partnerjev/ic. Partnerjev/ic, ki imajo opravljeno dve - ali triletno poklicno šolo, je 7 odstotkov.

Lahko rečemo, da so starši, katerih otroci praznujejo v otroškem centru, povprečno ali nadpovprečno izobraženi glede na slovensko populacijo. Vsi starši imajo opravljeno vsaj dve- ali triletno poklicno šolo, torej so šolanje po končani osnovni šoli nadaljevali vsi anketirani. Presenetljivo velik je tudi odstotek ljudi s končanim magisterijem ali doktoratom (12,2 %).

Kropejeva (2001) je ugotovila, da starši z višjo stopnjo izobrazbe in posledično logično višjimi dohodki bolj skrbijo za otrokovo športno delovanje. To nam lahko pove, da se

starši, ki so bolj izobraženi, pogosteje odločajo za tak način praznovanja, kot ga ponuja Beti in Cej; torej za športno in gibalno praznovanje, ki temelji na igri, zabavi in športu.

Prav tako je Kropjeva (2001) ugotovila, da se starejši starši v večji meri športno ukvarjajo s svojim otrokom, vendar ne obiskujejo športnih igralnic. Tako lahko sklepamo, da se starejši starši zavedajo pomena ukvarjanja z otrokom ter kakšne koristi to prinaša otroku v nadaljevanju njegovega življenja na vseh področjih: gibalnem, socialnem kot tudi čustvenem.

Glede izobrazbe in socialnega položaja družine dosedanje raziskave navajajo, da igrata izobrazba in dohodek staršev ključno vlogo pri ukvarjanju tako otrok kot staršev s športom. Doupona in Petrović (2000) ugotavljata, da sta predvsem izobrazba in z njo povezana pripadnost določenim socialnim skupinam izredno pomemben dejavnik za vključevanje posameznika v športne dejavnosti.

V raziskavi, ki so jo opravili Zajčeva, Videmškova, Štihec, Pišot in Šimunič (2010), so potrdili, da se pogostost gibalne/športne dejavnosti veča s stopnjo izobrazbe. Poleg pogostejše gibalne/športne dejavnosti zaradi višje izobrazbe so ugotovili, da tudi višina mesečnih izdatkov, namenjenih za gibalne/športne dejavnosti, pozitivno vpliva na število različnih gibalnih/športnih dejavnosti.

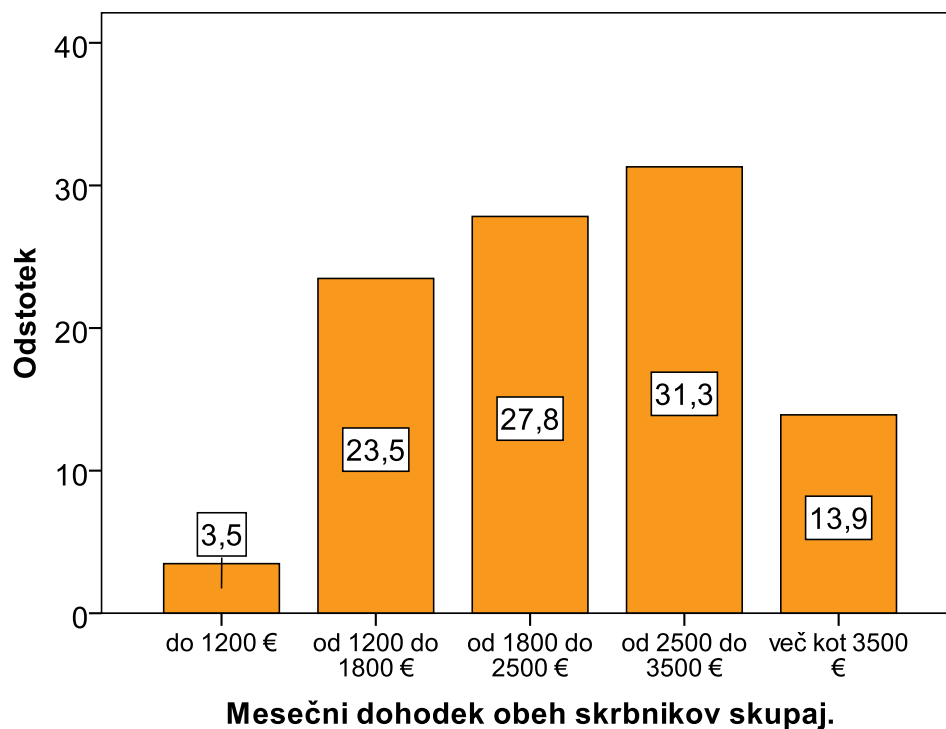
V raziskavi Čeboklijeve (2006) so pričakovali, da se starši z višjo izobrazbo bolj zavedajo pomembnosti športa v vsakdanu (največ staršev ima dokončano srednjo šolo – 42%). Vendar če sklepamo po rezultatih, ni bilo tako, saj anketa ni pokazala bistvenih razlik med nižje in višje izobraženimi starši.

Prav tako Petrovič, Ambrožič, Sila in Doupona (1996) navajajo, da se pri redni vadbi kažejo največje razlike v športnem udejstvovanju glede na stopnjo izobrazbe. Anketiranci z nižjo stopnjo končane formalne izobrazbe so skoraj izključeni iz rednih in organiziranih oblik in načinov športne vadbe.

Tudi Hawlina (1974) navaja, da imajo otroci staršev z višjo izobrazbo, boljšim materialnim položajem, ki se sami športno udeležujejo, praviloma pozitivnejši odnos do športa.

Mlinar (1977) pa v raziskavi o socialnih karakteristikah staršev in njihovem vplivu na ukvarjanje njihovih predšolskih otrok s športnimi dejavnostmi ugotavlja, da imajo negativno mnenje o vplivu športa na človeka le anketirani starši z nižjim profesionalnim statusom.

MESEČNI DOHODEK OBEH STARŠEV SKUPAJ

Slika 10. Neto mesečni priliv obeh staršev.

Glede na visok odstotek opravljene visoke strokovne šole ali univerze ni presenetljiv podatek, da je največ staršev v intervalu skupnega prihodka obeh skrbnikov od 2500 do

3500 €/mesec. 14 odstotkov je takih, ki imajo več kot 3500 € priliva na mesec, najmanj pa je tistih z minimalnim prihodkom (do 1200 €).

Tako lahko rečemo, da v otroškem centru praznujejo predvsem otroci, katerih starši imajo dokaj visok skupni dohodek, kar lahko povežemo tudi z visoko izobrazbo. Za starše, ki imajo opravljen magisterij ali doktorat (takih je od 12 do 15 %) pričakujemo tudi največji mesečni priliv, ki dosega nad 3500 €/mesečno. Takih staršev je 14 odstotkov kar se po odstotku sodeč zelo sklada s stopnjo najvišje izobrazbe. Kar 73 odstotkov pa je takih, ki imajo najmanj 1800 € priliva na mesec. Torej je ciljna skupina skrbnikov v otroškem centru, ki ima opravljeno najmanj srednjo oziroma univerzitetno izobrazbo.

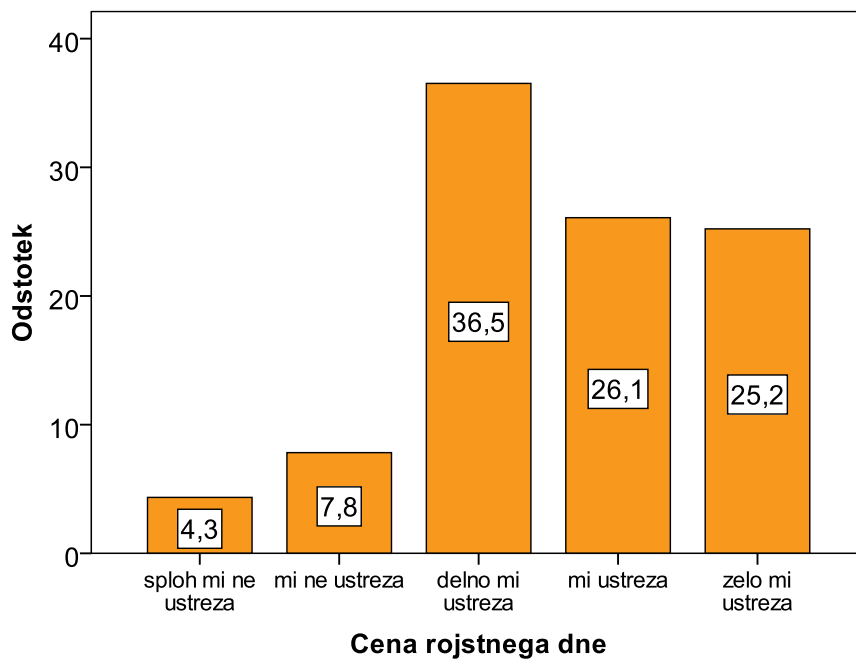
Petrović, Sila in Ambrožič (1989), Saksida in Petrovič (1972) ter Mlinar (1977) ugotavljajo, da če imajo starši višjo stopnjo izobrazbe in predvsem višji dohodek, otrokom laže kupujejo raznovrstne športne rekvizite. Tako otroci spoznajo in se imajo možnost navdušiti nad večjim številom športnih dejavnosti. Prav tako lahko rečemo, da če otrok obišče ali obiskuje otroško igralnico Beti in Cej na rojstni dan ali naključno ter se seznanja z vsemi didaktičnimi pripomočki, to vsekakor pripomore k njegovi odločitvi in želji, s čim bi se rad ukvarjal, kaj mu je všeč, kateri šport itd.

Mlinar (1977) ugotavlja, da tako kot izobrazba tudi dohodek vpliva na to, da se številni otroci zaradi slabšega ekonomskega položaja staršev ne morejo angažirati v določenih športih. Tu lahko rečemo, da se starši in skrbniki, ki so socialno in ekonomsko slabše stoječi, težje odločajo za praznovanje v otroškem centru Beti in Cej. Vendar je na drugi strani Kropjeva v svoji raziskavi ugotovila, da dohodek staršev ne vpliva bistveno na otrokovo športno udejstvovanje.

Saksida in Petrovič (1972) ugotavljata, da je intenzivnost športne dejavnosti v značilni meri določena s socialnim statusom udeležencev. Znova vidimo, da finančno stanje igra še kako pomembno vlogo, ko se starši odločajo za športno udejstvovanje svojega otroka. Prav tako lahko to povežemo z (ne)praznovanjem rojstnega dne v športnih igralnicah ali pri drugih organiziranih ponudnikih praznovanja rojstnega dne.

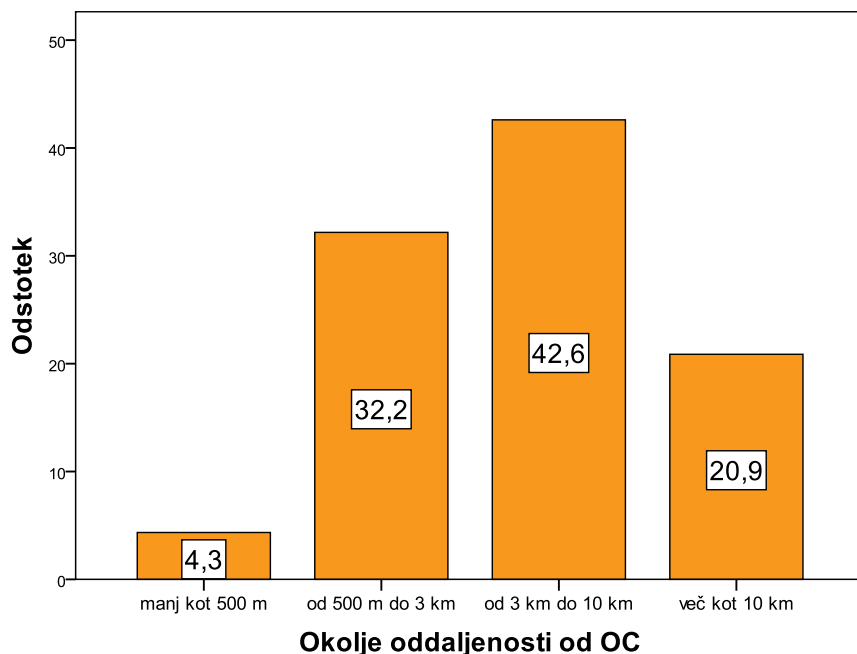
ZADOVOLJSTVO STARŠEV S CENO ROJSTNEGA DNE

Iz spodnjega grafikona pa lahko razberemo, da so stranke otroškega centra Beti in Cej zelo zadovoljne s ceno rojstnega dne, saj jih kar 51 % pravi, da jim cena ustreza oziroma zelo ustreza. 12 % staršev s ceno sploh ni zadovoljnih oziroma jim cena ne ustreza, 36 % pa je takih, ki jim cena delno ustreza. Lahko rečemo, da so starši zadovoljni s ceno, ker imajo v povprečju tudi visok mesečni dohodek. Če dohodek povežemo z izobrazbo, lahko vidimo, da so stranke otroškega centra Beti in Cej dobro izobražene.

Slika 11. Zadovoljnost s ceno na rojstnem dnevu.

OKOLJE BIVANJA

Slika 12. Oddaljenost staršev in otrok od OC.

Iz grafikona je razvidno, da je največ staršev (43 %) od otroškega centra oddaljenih od tri do deset kilometrov, le nekaj pa jih domuje zelo blizu otroškega centra (4 %). 21 % staršev je od otroškega centra oddaljenih več kot deset kilometrov.

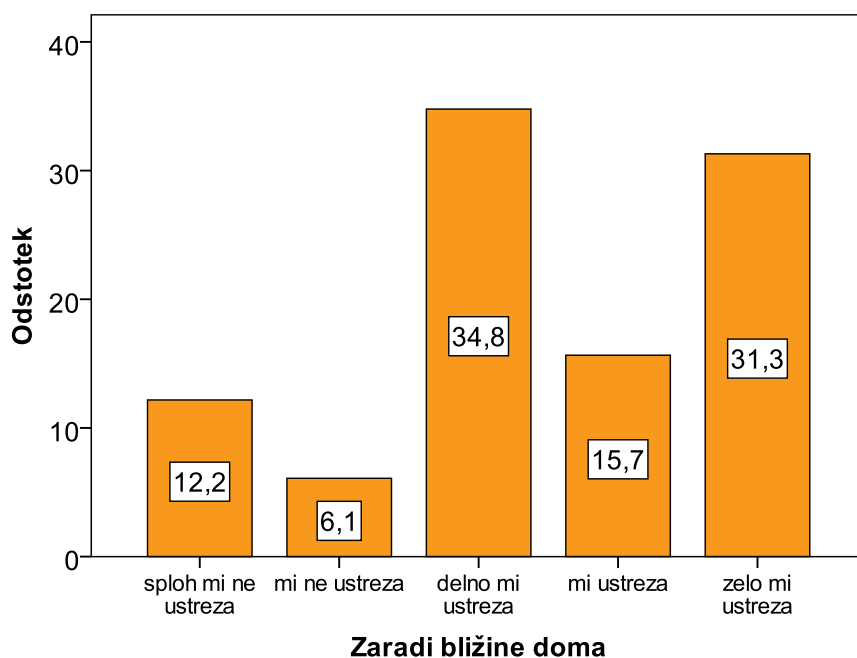
Lahko vidimo, da je kar 79 % strank oddaljenih največ 10 km od otroškega centra, zato lahko domnevamo, da bližina oziroma oddaljenost pripomoreta k odločitvi, kje bo otrok praznoval. Kajti največ staršev in otrok je iz bližnje in daljne okolice BTC-ja.

Iz spodnjega grafikona pa lahko razberemo, koliko anketiranim ustreza oddaljenost oziroma bližina doma od otroškega centra. Kar 82 % je takih, ki jim ustreza bližina otroškega centra: 18 % pa je takih staršev, ki jim oddaljenost oziroma bližina otroškega centra ne ustreza. Spet lahko odstotek povežemo, saj je takih staršev, ki so oddaljeni največ 10 km od otroškega centra, 97 %, oziroma 82 % staršem bližina ustreza. 21 % staršev je oddaljenih več kot 10 km, kar lahko povežemo z nezadovoljstvom bližine doma nekaterih staršev, ki jih je 18 %.

Za mestne otroke (predvsem tiste, ki prihajajo iz blokovskih naselij) je bolj verjetno, da bodo obiskovali športno dejavnost. Vpliv mestnega okolja je povprečno 12-odstoten, če pa družina živi v bloku, se verjetnost poveča v povprečju za dodatnih 12 odstotkov. To potrjujejo raziskave Mihovilovića (1974) in Petrovića (2000).

Pri vplivu okolja na športno aktivnost otrok se prav tako lahko opremo na raziskavo Mihovilovića (1974), ki ugotavlja, da z vrhunskim športom najbolj ukvarjajo mestni otroci, ki izhajajo prej iz nadpovprečno kot iz podpovprečno situiranih družin. Prav tako Petrović in sodelavci (2000) navajajo, da so otroci v mestih več in bolj aktivni kot na vasi.

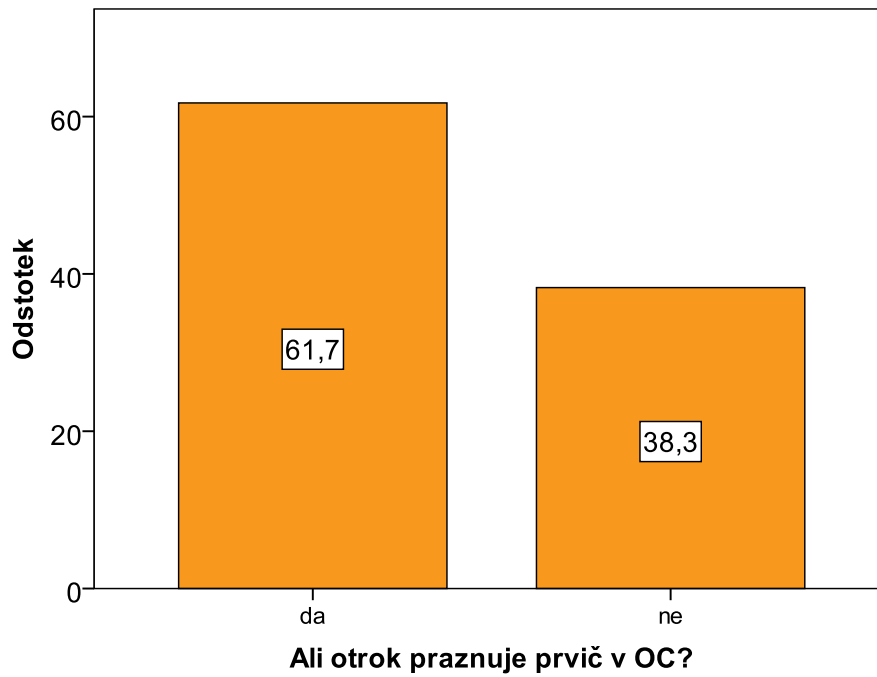
Krojejeva (2001) ugotavlja, da je dostopnost športnih igralnic za otrokovo organizirano športno udejstvovanje zelo pomembna. To kaže dejstvo, da je verjetnost, da se bodo tisti otroci, katerim je igralnica manj dostopna, športno udeleževali, v povprečju za 18 odstotkov manjša kot pri drugih otrocih.

Slika 13. Bližina otroškega centra Beti in Cej.

Iz zgornjega grafikona lahko razberemo, da 46 % staršem ustreza bližina doma otroškemu centru. 35 % pa bližina delno ustreza. Torej lahko rečemo, da se starši otrok za praznovanje rojstnega dne odločajo tudi zaradi bližine.

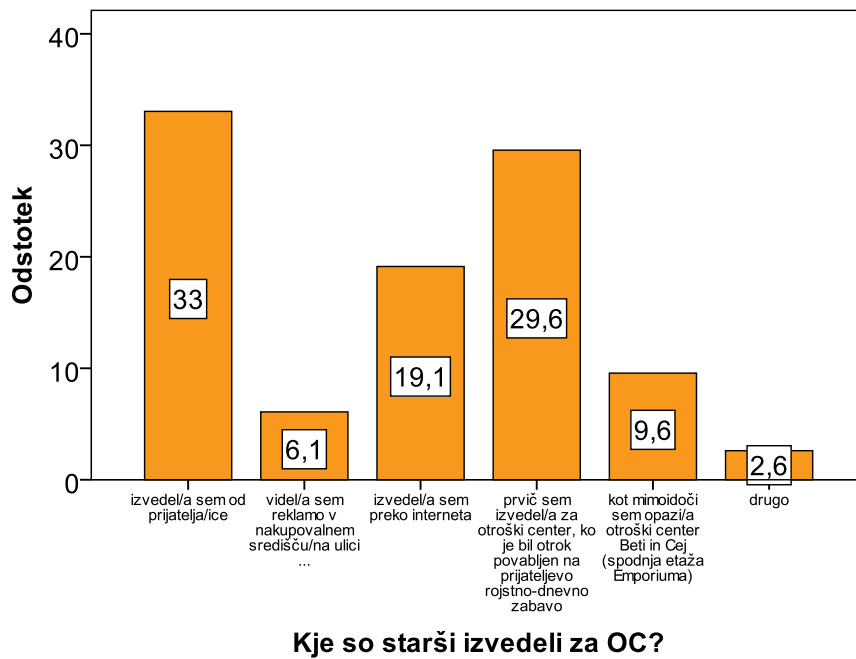
OTROK PRAZNUJE PRVIČ

Slika 14. Praznovanje otroka.

Kar 62 % otrok je v otroškem centru praznovalo prvič.

IZVOR INFORMACIJ

Slika 15. Izvor informacij otroškega centra Beti in Cej.

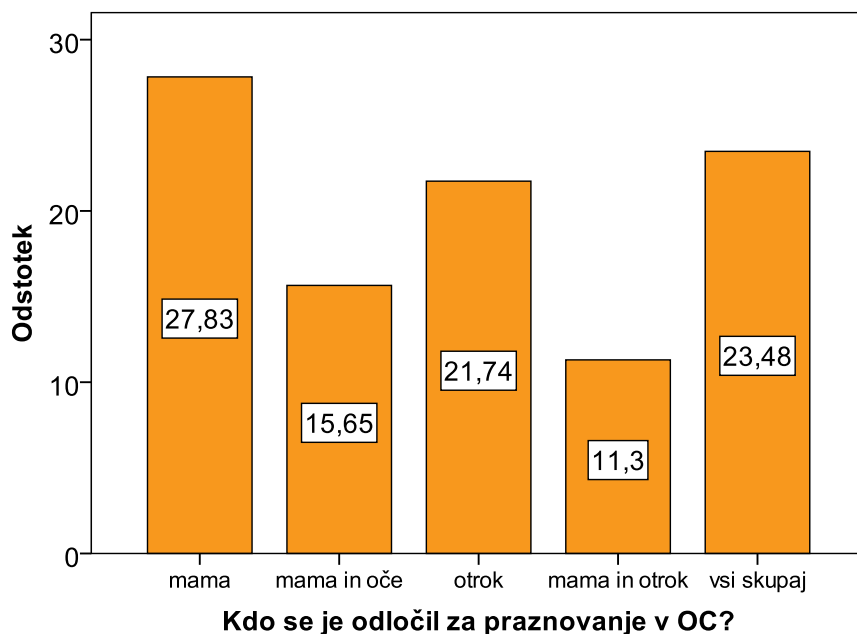
Za otroški center Beti in Cej so starši največkrat izvedeli od prijatelja/ice (33 %) in ko je bil otrok povabljen na prijateljevo zabavo (30 %). Le 6 % jih je opazilo reklamo v nakupovalnem središču.

V raziskavi o športnem programu ABC-šport za predšolske otroke, ki jo je opravila Jambrešičeva (2004), je razvidno, da je večina staršev za športni program izvedelo prek plakatov in letakov (44 %), staršev, ki so za vadbo izvedeli od prijateljev, pa je bilo 34 %. V raziskavi, ki jo je opravila Čeboklijeva (2006), pa so ugotovili, da je bilo 26 % staršev seznanjenih o športni dejavnosti prek plakatov in letakov. Ugotovili so, da se velik odstotek otrok udeležuje vadbe, ker so jih za to prej navdušili bratje in sestre.

V primerjavi z drugima dvema raziskavama, ki sta pokazali, da je v eni kar 44 %, v drugi pa 26 % staršev za vadbo izvedelo prek letakov in plakatov, lahko otroški center še veliko stori za oglaševanje in predstavljanje otroškega centra, saj v naši raziskavi ugotavljamo,

da je le 6 % staršev za otroški center izvedelo iz reklam, s plakatov in letakov. Rečemo lahko, da je najboljša reklama otroškega centra Beti in Cej ustno izročilo staršev in otrok, ki so že praznovali v otroškem centru ter so bili zadovoljni s ponudbo in programom. Skoraj 30 % je tudi staršev, ki so prvič izvedeli za otroški center, ko so otroka pripeljali na rojstnodnevno zabavo njegovega vrstnika iz šole ali vrtca, prijatelja ali sorodnika. To nam pove, da še veliko ljudi ne ve za otroški center in bi lahko še veliko naredili za prepoznavnost med starši in otroki tako, da obvestimo šole in vrtce, da obišejo otroški center ter tako seznanijo predvsem otroke s prostorom, didaktičnimi pripomočki in programom, ki ga ponujamo.

KDO SE JE ODLOČIL ZA PRAZNOVANJE V OC

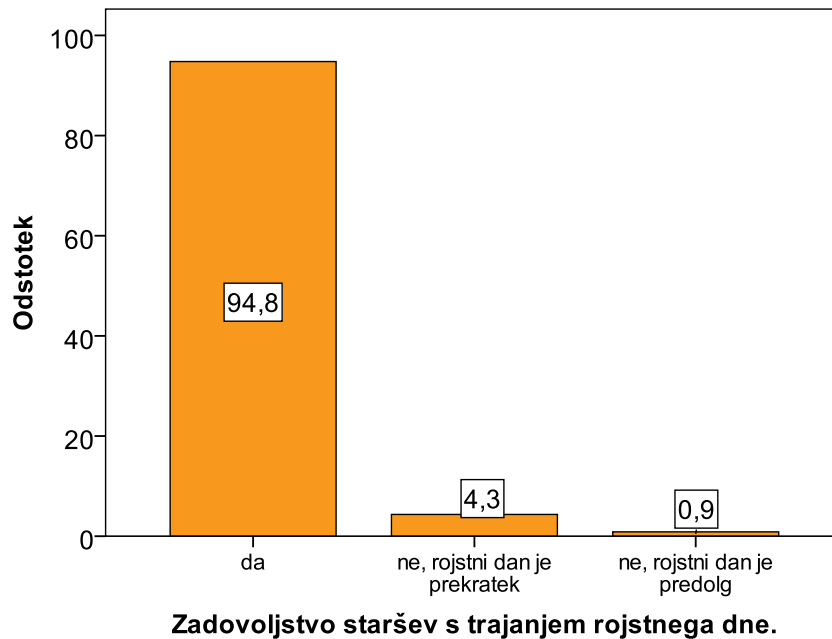
Slika 16. Kdo se je odločil za praznovanje v OC.

Za praznovanje v otroškem centru Beti in Cej se je največkrat odločila mama (28 %) ali vsa družina skupaj (23 %). Najmanjkrat pa sta se za praznovanje odločila mama in otrok skupaj (11 %).

Čeboklijeva (2006) je ugotovila, da bil v večini primerov (55 %) pobudnik za vključitev v program športne vadbe otrok sam, kar 36 % staršev pa je vadbo izbralo po svoji volji. Tako lahko vidimo, da se za izbiro programa odloči otrok, ker se je mogoče zanjo odločil tudi njegov prijatelj (čeprav si tega morda sploh ne želi) ali pa se je že prej s to dejavnostjo ukvarjal starejši brat ali sestra. Tako lahko povežemo s praznovanjem rojstnega dne v otroškem centru, da se veliko otrok odloči za praznovanje, ker so v otroškem centru praznovali že njegovi sošolci, vrstniki, prijatelji, sosedje, bratje in sestre ali pa si praznovanja v otroškem centru res tako zelo želi. Prav tako je zanimivo, kadar se za praznovanje odločajo starši namesto otroka. Takrat so v ospredju starševske potrebe in želje, kar smo lahko razbrali iz naše raziskave. Kadar se odloča mama, se največkrat odloči zaradi privlačnosti nakupovalnega središča in bogate gostinske ponudbe, poleg vseh drugih razlogov.

Podatek je zelo presenetljiv, saj smo pričakovali, da se za praznovanje največkrat odločajo vsi skupaj (mama, oče in otrok). Vendar vidimo, da imata največ besede pri tem mama in otrok.

PRIMERNOST DOLŽINE ROJSTNEGA DNE

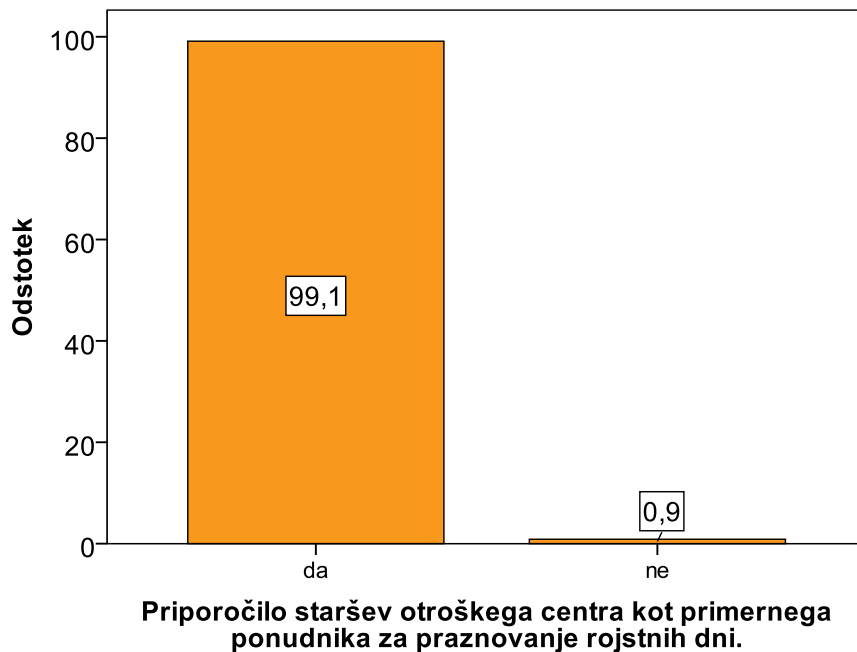

Slika 17. Primernost dolžine rojstnega dne.

Večini anketiranih se zdi dolžina praznovanja rojstnega dne primerno dolga, le enemu anketiranemu traja predolgo, petim pa se zdi rojstni dan prekratek.

Praksa je pokazala, da je rojstni dan za otroke do treh let občutno predolg, čeprav to v raziskavi ni razvidno. Mlajši otroci postanejo zaspani in nezainteresirani za igro. Koncentracija jim zelo hitro upade ter velikokrat pogrešajo svoje starše. To je logično, če upoštevamo. Lahko rečemo, da rojstni dan za otroka predstavlja tudi napor, saj so otroci aktivni od 45 do 90 minut na rojstni dan. Za otroke, ki so stari osem in več let, pa se je večkrat izkazalo, da bi bil rojstni dan lahko podaljšan, saj imajo otroci veliko energije tudi po koncu zadnjega dela, ko se igrajo različne moštvene igre.

PRIPOROČILO OC KOT PRIMERNEGA PONUDNIKA ZA PRAZNOVANJE ROJSTNEGA DNE

Slika 18. Priporočilo znancem in prijateljem.

Večina anketiranih (99 %) bi otroški center Beti in Cej prijateljem in znancem priporočila kot primernega ponudnika za praznovanje rojstnih dni, le eden od staršev pa ne.

Rezultati so sami po sebi zgovorni. Otroška igralnica je staršem in otrokom, ki praznujejo prvič, in tistim, ki se vračajo v otroški center, na splošno všeč. Všeč sta jim tako ambient kot osebje, ki se trudi iz dneva v dan razveseliti in osrečiti otroke.

V nadaljevanju so predstavljeni še podatki testiranih treh alternativnih hipotez, ki smo si jih postavili.

V prvi hipotezi smo ugotavljali, ali obstajajo razlike med izobrazbo staršev in njihovim zadovoljstvom glede razvijanja gibalnih sposobnosti otrok na rojstnodnevni zabavi. Pri drugi hipotezi smo skušali ugotoviti, ali so se starši otrok, ki so v otroškem centru

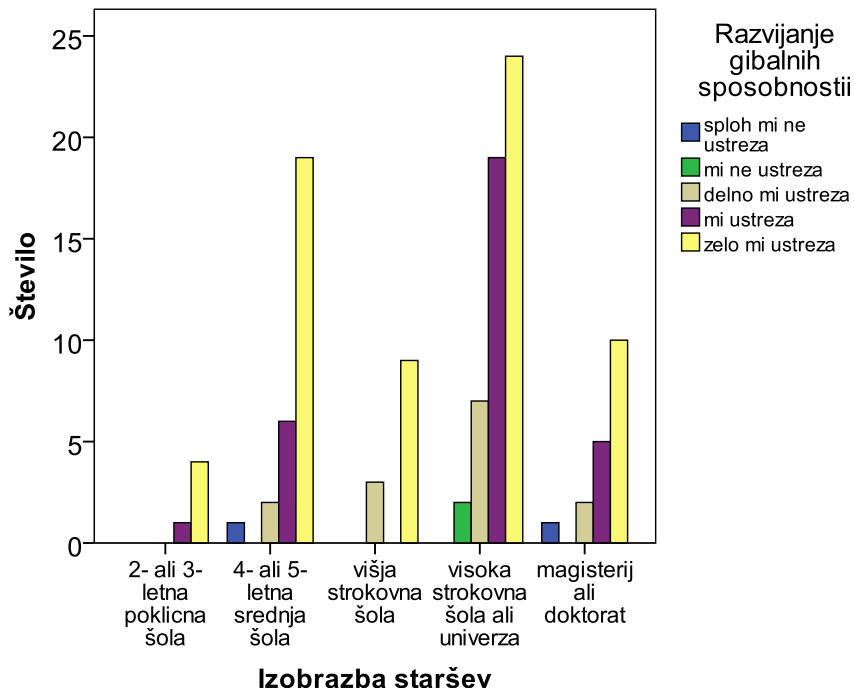
praznovali že drugič ali tretjič, odločili za vnovično praznovanje zaradi otrokove želje. V tretji hipotezi smo skušali ugotoviti, ali se je mama kot skrbnica otroka odločila za praznovanje v otroškem centru zaradi dobre lokacije (bližina nakupovalnega središča in gostinske ponudbe).

H 1: Starši z višjo izobrazbo so bolj zadovoljni, ker otroci na rojstnem dnevu razvijajo gibalne sposobnosti.

Tabela 1

Izobrazba staršev in razvijanje gibalnih sposobnosti otrok

Razvijanje gibalnih sposobnosti				
Izobrazba staršev	Srednja vrednost	Standardni odklon	Vrednost Hi-kvadrata	Sig. (F)
2-ali 3-letna poklicna šola	4,8	0,447	16,771	0,401
4- ali 5-letna srednja šola	4,5	0,923		
Višja strokovna šola	4,5	0,905		
Visoka strokovna šola ali univerza	4,25	0,837		
Magisterij ali doktorat	4,28	1,074		

Slika 19. Grafični prikaz izobrazbe staršev in razvijanje gibalnih sposobnosti na praznovanju rojstnega dne.

Ne glede na končano izobrazbo staršev je največ takih, ki jim ustreza ali zelo ustreza, da otroci na rojstnem dnevu razvijajo gibalne sposobnosti. Le enemu izmed staršev to ne ustreza.

Starši so pomemben dejavnik vpliva na izbiro zdravega življenjskega sloga otrok, zato sta njihovo mnenje in zgled izredno pomembna. V raziskavi Zajčeve idr. (2010) so ugotovili, da je mnenje staršev o dovolj pogosti in intenzivni vadbi izredno visoko, saj po večini ocenjujejo, da so njihovi otroci dovolj gibalno/športno dejavni, kljub ugotovitvam, da več kot polovica otrok ne dosega minimalnih standardov ukvarjanja z gibalno/športno dejavnostjo, ki jih priporočajo nekateri strokovnjaki. Razveseljivo pa je dejstvo, da imajo starši pozitivno mnenje o vplivu gibalnih/športnih dejavnosti na otrokov celostni razvoj.

Čeboklijeva (2006) je v svoji raziskavi ugotovila, da so starši vključili otroka v organizirano športno vadbo predvsem zato, da lahko otrok tako razvija svoje gibalne sposobnosti. Nekaj staršev je visoko ocenilo trditev, da tako otrok koristno preživi prosti

čas. Starše sta nekoliko zmotili le pretirana obremenitev na vadbi ter tekmovalnost med otroki. V raziskavi je Čeboklijeva prav tako dobila odgovor, da je staršem otrok najbolj všeč to, da otrok na vadbi spoznava vrstnike in z njimi aktivno sodeluje, saj si tako širi krog prijateljev, uči se sodelovanja, medsebojne pomoči, zdrave tekmovalnosti, potrpežljivosti itd., vse to pa prav tako lahko povežemo s praznovanjem rojstnega dne. Prav tako je Čeboklijeva ugotovila, da se večina staršev zaveda, kako gibalne dejavnosti pozitivno vplivajo na gibalno področje otrokovega razvoja in njegov telesni razvoj. Prav tako menijo, da gibalne dejavnosti pozitivno vplivajo na otrokove osebnostne lastnosti.

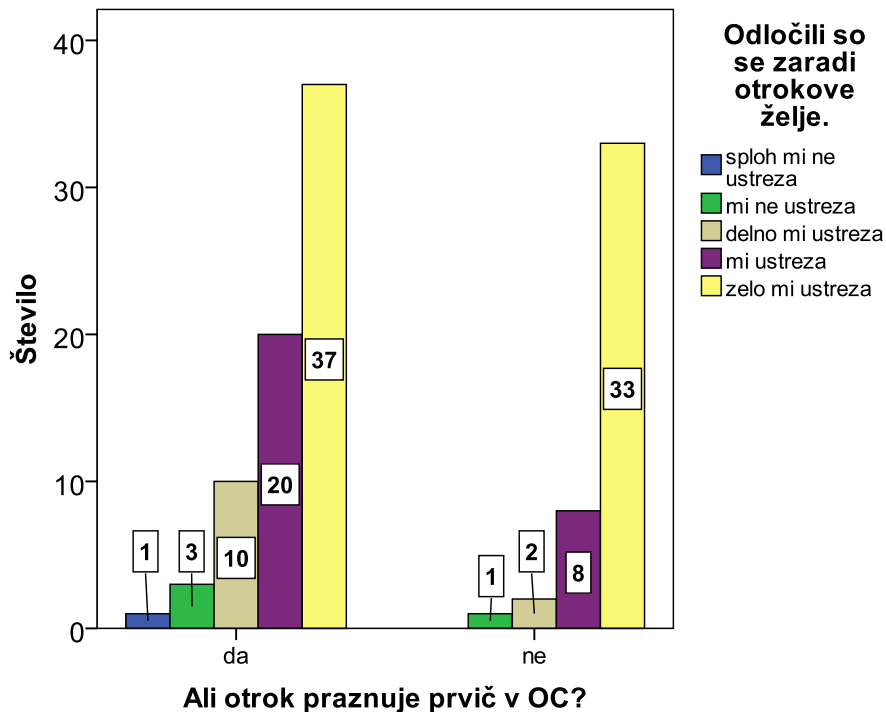
Glede na stopnjo izobrazbe zaznamo določene razlike v zadovoljstvu razvijanja gibalnih sposobnosti otrok na rojstnodnevni zabavi. Največja razlika je opazna med starši s končano srednjo šolo in tistimi, ki imajo dokončano visoko strokovno šolo ali univerzo. Vendar pa je statistična značilnost previsoka (0,401), kar nam potrdi, da ni statistično značilnih razlik pri izobrazbi glede na zadovoljstvo z razvijanjem otrokovih gibalnih sposobnosti. **Alternativne hipoteze številka 1 ne moremo potrditi.**

H 2: Starši otrok, ki so praznovali drugič ali tretjič, so se odločili za praznovanje v otroškem centru Beti in Cej zaradi otrokove želje.

Tabela 2

Otrok, ki praznuje drugič, in njegova želja za vnovičnp praznovanje v OC

Otrokova želja				
Otrok praznuje prvič	Srednja vrednost	Standardni odklon	Vrednost Hi-kvadrata	Sig. (F)
Da	4,25	0,952	6,737	0,150
Ne	4,66	0,680		

Slika 20. Praznovanje otroka glede na njegovo željo.

Takih otrok, ki so v otroškem centru praznovali drugič ali večkrat, je bilo 44. Kar 43 staršev pa se je odločilo za vnovično praznovanje v otroškem centru zaradi otrokove želje. Takšnih staršev, katerih otroci so v otroškem centru praznovali prvič in jim delno ustreza ali manj (jim ne ustreza ali sploh ne ustreza), je 14. Takih, ki so v otroškem centru praznovali že večkrat, pa je nekoliko manj in sicer so taki zgolj trije.

V raziskavi Zaplatičeve (2009) so ugotovili, da je večini otrok vadba, ki jo obiskujejo – v našem kontekstu bi uporabili izraz rojstni dan – zelo všeč. Otrokom je najbolj všeč, ker na vadbi spoznavajo vrstnike in nove prijatelje ter z njimi aktivno sodelujejo. Vsekakor je to zelo pomembno, saj si otrok tako širi krog prijateljev, uči se sodelovanja, medsebojne pomoči, zdrave tekmovalnosti, potrpežljivost itd. Na vadbi je otrokom tudi všeč, da se sproščeno družijo z vrstniki, sklepajo nova prijateljstva, kar jim daje občutek pripadnosti in jih osrečuje, ter si tako pod vplivom družbenega okolja razvijajo osebnost. Otroci si na organizirani vadbi pridobijo lastnosti, primerne za normalno življenje v skupnosti. Všeč pa so jim tudi gibalna dejavnost, ki se izvaja na športni vadbi, in pa pestrost in raznolikost

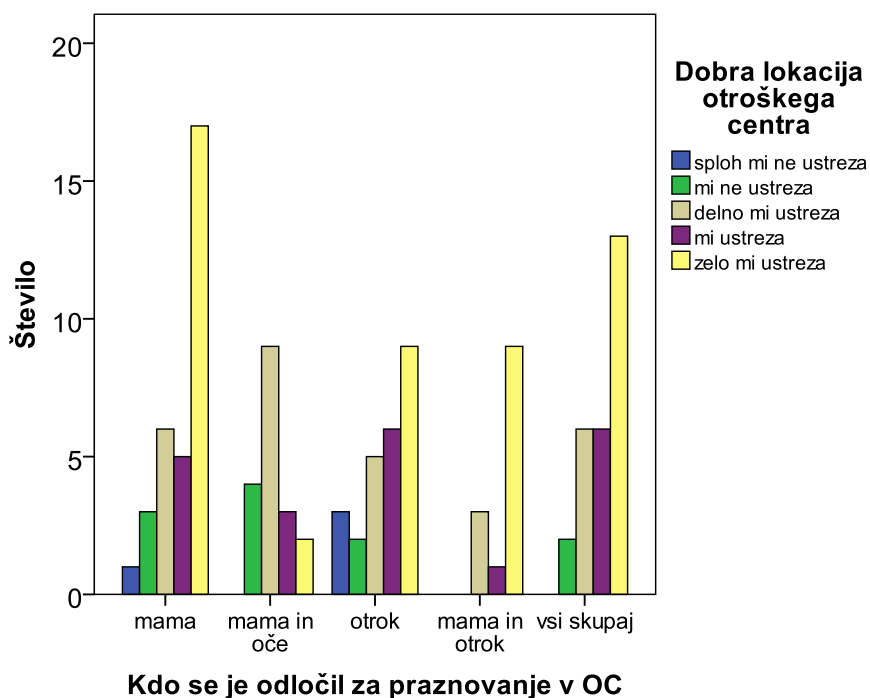
športnih pripomočkov, ki vadbo zelo popestrijo. Otrokom je treba ponuditi čim bolj raznovrstno in zanimivo vsebino, saj le tako lahko pritegnemo njihovo pozornost. To pa je tudi na praznovanju rojstnega dne ključna stvar. Vsako elementarno igro je namreč treba otroku približati tako, da se bo v vlogo vživel in se z veseljem igral ter gibal po prostoru. Vse te našete razloge, ki jih je Zaplatičeva ugotovila v svoji raziskavi, lahko povežemo tudi z obiskom rojstnega dne oziroma praznovanja v otroškem centru. Če namreč otrok uživa v prostoru in se je imel lepo na rojstnem dnevu s svojimi prijatelji in vrstniki, je naslednje leto velika verjetnost, da bo staršem izrazil željo po vnovičnem praznovanju v otroškem centru. Na koncu pa so starši tisti, ki željo uresničijo ali ne.

Pri testiranju druge hipoteze je rezultat dvosmernega Hi kvadrat testa oziroma statistična značilnost 0,150, kar pomeni, da ni statistično značilnih razlik pri starših, katerih otroci so praznovali prvič ali drugič v otroškem centru Beti in Cej in so se odločili za vnovično praznovanje zaradi otrokove želje. **Alternativne hipoteze številka 2 ne moremo potrditi.**

H 3: Mame se odločijo za praznovanje rojstnega dne svojega otroka zaradi dobre lokacije (bližina nakupovalnega središča in gostinske ponudbe).

Tabela 3
Odločitev mame za praznovanje otroka in dobra lokacija otroškega centra Beti in Cej (bližina nakupovalnega središča in gostinske ponudbe)

Dobra lokacija (bližina nakupovalnega središča in gostinske ponudbe)				
Kdo se je odločil za praznovanje v OC	Srednja vrednost	Standardni odklon	Vrednost Hi-kvadrata	Sig. (F)
Mama	4,06	1,190	26,094	0,053
Mama in oče	3,17	0,924		
Otrok	3,64	1,381		
Mama in otrok	4,46	0,877		
Vsi skupaj	4,11	1,013		

Slika 21. Kdo se je odločil za praznovanje v povezavi z dobro lokacijo.

Zanimalo nas je, ali se je mama oziroma skrbnica odločila za praznovanje rojstnega dne otroka v otroškem centru Beti in Cej zaradi dobre lokacije (bližina nakupovalnega središča in gostinske ponudbe). Iz grafa je razvidno, da se je največkrat za praznovanje otroka v otroškem centru odločila mama (32). Kar 22 skrbnic je pritrdilo, da jim lokacija ustreza, štirim pa je lokacija otroškega centra nepomembna.

V naši raziskavi so se mame, kadar so se one odločale za praznovanje v otroškem centru, odločile predvsem zaradi dobre lokacije. Naše mnenje je namreč, da je prav lokacija tista najbolj vabljiva stvar, ki pritegne predvsem starše za praznovanje otroka v otroškem centru. Otroški center Beti in Cej leži v samem osrčju nakupovalnega centra BTC, kar staršem omogoča, da čas, ko otroci praznujejo in se veselijo na rojstnem dnevu, preživijo kar se da zabavno in tudi učinkovito (opravijo obveznosti). Na voljo imajo različne blagovne in prehranske trgovine, lokale ter bare, kjer si lahko odpočijejo ter si vzamejo urico ali dve zase. Lahko pa tudi rečemo, da živimo v času potrošništva in materializma, in dejstva, da se veliko staršev odloči prav zaradi ugodne lokacije, ne moremo

spregledati. Velika razlika bi bila, če bi otroški center stal nekje na obrobju Ljubljane, saj obiski in termini, kar se tiče praznovanj, gotovo ne bi bili tako zasedeni.

Pri preverjanju naše druge hipoteze je statistična značilnost zelo nizka, vendar še vedno prevelika, da bi lahko hipotezo potrdili (0,053), kar pomeni, da prav tako ni statistično značilnih razlik oziroma je vrednost mejna pri skrbnicah, kar kaže na to, da so se za praznovanje rojstnega dne svojega otroka odločile zaradi dobre lokacije otroškega centra (bližina nakupovalnega središča in gostinske ponudbe). Rečemo lahko, da so na odločitev vplivali tudi drugi razlogi, da so se mame poleg dobre lokacije odločile za otrokovo praznovanje v otroškem centru. **Alternativne hipoteze številka 3 ne moremo potrditi.**

4. SKLEP

Starši so prvi učitelji svojih otrok, zato ni čudno, da je od njih močno odvisno, kako bodo otroku predstavili športne dejavnosti in jim jih tudi ponudili. Vendar morajo biti predvsem starši korektno vzgojeni, moralno in socialno zreli ter naj bi poznali namen vzgajanja in bistvo celostne športne dejavnosti.

V prvih letih svojega življenja otrok preživi največ časa v družbi svojih staršev in starih staršev. Oni mu omogočijo, da doma z igro razvija svoje gibalne sposobnosti in da športno dejavnost počasi usvoji kot vrednoto, ki jo bo cenil vse svoje življenje. Vendar imamo danes vsesplošne težave s pomanjkanjem časa. Starši danes nimajo več toliko časa kot pred desetletji, ko so se lahko sporoščeno igrali zunaj s svojimi otroki, delavniki niso bili dolgi po deset ur in več na dan; površin, ki so omogočale igranje, pa so bile tako rekoč povsod. Danes naletimo na trend, ki se imenuje »športna igralnica«. V njej se otrok lahko igra po mili volji z nadzorom ali brez učitelja/animatorja, na voljo pa so mu različni didaktični pripomočki, ki mu omogočajo sproščeno igro. Z različnimi dejavnostmi v igralnici razvija gibalne, funkcionalne sposobnosti ter lahko spoznava in usvaja osnovne prvine različnih športnih zvrsti. Športne igralnice postajajo vse bolj praktične tako za starše kot za otroke, saj se otrok v njej igra in zabava, starši pa imajo takrat dodaten čas, ko lahko opravijo različne opravke ter zadovoljijo svoje želje in potrebe.

Otrok odrašča in vsako leto je bolj spreten. Vsako leto ima več prijateljev in vsako leto je starejši. To pomeni, da starši počasi začnejo dobivati vlogo organizatorja praznovanja rojstnega dne. Kot že omenjeno se starši največkrat ukvarjajo z dvema težavama: prva je pomanjkanje časa, druga pa pomanjkanje prostora. Tako starši velikokrat ne priredijo praznovanj doma, ampak omogočijo otroku, da praznuje v kateri izmed igralnic ali na bazenu, ki ponujajo organizirano praznovanje rojstnih dni. Danes je na trgu veliko ponudnikov, ki otroku omogočijo praznovanje: različne plesne šole, kjer je rojstni dan plesno obarvan, praznovanje v lutkovnem gledališču, kjer je poudarek na ustvarjalnih delavnicah, praznovanje v vodnem mestu Atlantis, kjer se otroci zabavajo v bazenu in še bi lahko naštevali. Ena izmed otroških igralnic, ki ponujajo organizirano praznovanje

rojstnih dni, se nahaja v samem nakupovalnem središču v Ljubljani in se imenuje otroški center Beti in Cej. Praznovanje rojstnih dni poteka celo šolsko leto (od začetka septembra do konca junija) vsak dan v tednu razen nedelje.

V otroškem centru delam in sodelujem že tretje leto kot športna animatorka na rojstnih dnevih. V vseh rojstnih dneh, ki sem jih že vodila kot animatorka, sem ugotovila določene podobnosti in razlike pri starših in otrocih, njihovem pristopu, obnašanju, socialnih zmožnostih, oddaljenosti od otroškega centra itd. Zato sem si za diplomsko delo izbrala temo, v kateri sem raziskala, kar me je vsa tri leta zanimalo. V diplomskem delu je bil med drugim cilj ugotoviti demografske podatke staršev, katerih otroci so praznovali v otroškem centru, in tako določiti ciljno skupino ljudi, ki zahaja v otroški center. Želela sem ugotoviti reklamiranost otroškega centra, zadovoljnost staršev s celotno ponudbo otroškega centra (osebje, ambient ...). Hotela sem ugotoviti, kdo se največkrat odloči za praznovanje v otroškem centru ter kateri je tisti razlog za odločitev o tovrstnem praznovanju, kako so zadovoljni s ceno rojstnega dne in s programom, ki ga ponujamo na praznovanju rojstnega dne itd. Postavili smo si tudi tri hipoteze, vendar smo vse tri zaradi prevelike statistične značilnosti ovrgli.

V vzorec merjencev smo zajeli 115 staršev, ki so pripeljali svojega otroka kot slavljenca na praznovanje rojstnega dne. Anketo je receptorka oddala staršem pred rojstnim dnevom, med njim ali po njem ter jim naročila, da rešeno anketo oddajo v zato namenjen prostor (škatlo). Zbiranje podatkov je potekalo tri mesece. Rezultati anketnega vprašalnika so pokazali, da so starši, katerih otroci praznujejo v otroškem centru, relativno visoko izobraženi, imajo v povprečju visok skupni dohodek ter so zadovoljni s ceno rojstnega dne. Večina staršev je v povprečju oddaljena do 10 km od otroškega centra in več kot polovica otrok je v otroškem centru praznovala prvič. Ugotovili smo tudi, da so starši za otroški center največkrat izvedeli od prijatelja/ice ali ko so otroka pripeljali na rojstnodnevno zabavo. Za praznovanje svojega otroka v otroškem centru se je največkrat odločila kar mama sama. Ugotovili smo tudi, da se staršem trajanje rojstnega dne zdi primerno dolgo, prav tako bi otroški center priporočili svojim

prijateljem in znancem, ki imajo otroke stare od tri do dvanajst let, kot primernega ponudnika za praznovanje rojstnega dne.

Otroci, ki so v tem času praznovali, so bili stari od tri do devet let. Največkrat so praznovali petletniki in sedemletniki, le enkrat je praznoval triletnik in trikrat devetletniki. Čeprav je igralnica namenjena za otroke, stare od tri do dvanajst let, zelo redko praznuje slavljenec, ki je star deset let in več.

V diplomskem delu smo prav tako opisali, kako pomemben je gibalni razvoj (faze in stopnje gibalnega razvoja) ter kako poteka pri otroku, starem do treh let, od tri do šest let in od šest let naprej. Prav tako smo opisali, kako zelo pomembno vlogo imajo starši pri oblikovanju otrokove osebnosti, njegovih moralnih in etičnih vrednot ter drugih socialnih, čustvenih in gibalnih veščin. Posamezno smo opisali socialni in čustveni razvoj pri otroku ter kako se razvija v interakciji z drugimi otroki ter športnimi animatorji na rojstnem dnevu. Predstavili smo, kako in na kakšen način otroci razvijajo gibalne sposobnosti na rojstnem dnevu ter kakšen je program rojstnega dne.

Vsi skupaj se moramo še naprej truditi za osveščenosti družine in posameznikov, da šport ostaja sestavni del življenja in sredstvo, ki motivira ljudi, jim koristi in jih predvsem osrečuje. Vse organizirane in vodene športne dejavnosti, kot je tudi praznovanje rojstnega dne, morajo imeti cilje usmerjene tako, da otroku ustrezno razvijajo gibalne sposobnosti ter mu omogočijo dovolj pozitivnih, kakovostnih in raznovrstnih spodbud za njegov razvoj. Vse to pa pri rojstnem dnevu poteka s pomočjo igre z namenom, da se otroci zabavajo, ustvarjajo pozitivno razpoloženje med praznovanjem in da drug drugega osrečujejo.

Za konec želimo še enkrat poudariti, da je otrokov gibalni razvoj tesno prepleten z njegovim kognitivnim, čustvenim in socialnim razvojem. Ob spoznanju, da so za celostni razvoj posameznika ključnega pomena gibalne spodbude, torej športne dejavnosti, je nadvse pomembno, da k odločitvi o praznovanju rojstnega dne v športni igralnici oziroma v prostoru, v katerem se otroci športno udejstvujejo, pritegnemo čim večje število otrok

in staršev. Menimo namreč, da so otroci v obdobju prvega triletja še vedno pod vplivom staršev, njihovih športnih vrednot in prioritet v okviru športno-finančnih zmožnosti in interesov za lastno udeležbo pri otrokovem gibalno obarvanem praznovanju rojstnega dne. Poleg tega, da so otroci na rojstnem dnevu vsaj 60 minut gibalno aktivni, niso prikrajšani za zabavo s pijačo, prigrizki in torto, kar jim velikokrat pričara največji nasmeh na usta. Tako lahko rečemo, da pri praznovanju v otroškem centru Beti in Cej združimo tako športne dejavnosti kot zabavo (ples, prigrizki, torta, glasba ...), ki je vsaj po našem mnenju najboljši recept za srečo otroka.

Vsebina diplomskega dela je namenjena predvsem tistim, ki so kakor koli povezani z vzgojo in izobraževanjem na športnem področju. To delo bodo torej lahko uporabljale vzgojiteljice in pomočnice v vrtcih, športni pedagogi in vaditelji v športnih društvih ter vsi tisti, ki delajo in se ukvarjajo s populacijo predšolskih in zgodnješolskih otrok ter z njihovo animacijo na različnih prireditvah, rojstnih dnevih itd. Namenjena je tudi staršem in vsem drugim, ki se zavedajo pomembnosti športne dejavnosti za zdrav in celosten razvoj otroka. Vzorec merjencev je premajhen, da bi lahko posplošili na vse obiskovalce, katerih otroci praznujejo v otroškem centru, lahko pa je izhodišče za morebitna prihodnja raziskovanja na tem področju.

5. VIRI

Bizjak, A. (1999). *Vrtec – vir otrokovih socialnih izkušenj* (Diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.

Cemič, A. (1997). *Motorika predšolskega otroka*. Ljubljana: Dr. Mapet.

Čebokli, N. (2006). *Razlogi za vključevanje otrok v športno vadbo* (Diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Doupona, M., K. Petrović (2000). *Šport in družba: Sociološki vidiki*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Gallahue, D. L. in Ozmun, J. C. (2006). *Understanding motor development (sixth edition)*. New York: The McGraw-Hill Companies.

Hawlina, M. (1974). *Nekatere socialne in demografske karakteristike učencev poklicne gradbene šole v Ljubljani in njihov odnos do športa* (Diplomsko delo). Ljubljana: Visoka šola za telesno kulturo.

Horvat, L., Magajna, L. (1989). *Razvojna psihologija*. Ljubljana: DZS.

Jambrešič, M. (2004). *Analiza športnega programa ABC za otroke od drugega do devetega leta starosti* (Diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Kosec, M. (1980). *Telesna vzgoja predšolskih otrok*. Ljubljana: Zavod SR Slovenije za šolstvo.

Kropej, L. V. (2001). *Vpliv okolja na športno aktivnost predšolskih otrok* (Diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Marjanovič Umek, L. in Zupančič, M. (2004). *Razvojna psihologija*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.

Mihovilović, M. (1974). *Vrhunski sportaši*. Zagreb: Inštitut za društvena istraživanja.

Mlinar, A. (1977). *Vpliv nekaterih socialnih karakteristik staršev na ukvarjanje njihovih predšolskih otrok s telesnokulturnimi dejavnostmi (analiza v občini Hrastnik)*. Ljubljana: Visoka šola za telesno kulturo.

Petrovič, K., Ambrožič F. in Sila, B. (1989). *Športnorekreativna dejavnost Slovencev 1989*. Ljubljana: Visoka šola za telesno kulturo.

Petrovič, D. (1991). *Športna vzgoja otrok v družini – med znanstvenimi spoznanji in prakso*. Izobraževanje v Sloveniji za 21. stoletje: koncepcija in strategija športne vzgoje v Sloveniji, Ljubljana: ZRS za šolstvo in šport.

Petrovič, K., Ambrožič, F., Sila, B., Doupona, M. in Bednarik, J. (2000). *Športnorekreativna dejavnost v Sloveniji 1999*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Pušpan, M. (2010). *Program gibalnih dejavnosti za otroke in starše* (Diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Rajtmajer, D. (1988). *Metodika telesne vzgoje*. Maribor: Pedagoška fakulteta Maribor.

Saksida, S. in Petrovič K. (1972). *Teoretični model socialne stratifikacije*. Teorija in praksa.

Starc, R. (2007). *Stres in bolezni: od stresa do debelosti, zvišanih maščob, arterijske hipertenzije, depresije, srčnega infarkta, kapi in prezgodnje smrti*. Ljubljana: Sirius AP.

Šimunič, B., Volmut, T. in Pišot, R. (2010). *Otroci potrebujemo gibanje. Otrok med vplivi sodobnega življenjskega sloga – gibalne sposobnosti, telesne značilnosti in zdravstveni status slovenskih otrok*. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno raziskovalno središče, Inštitut za kineziološke raziskave, Univerzitetna založba Annales.

Škof, B. (2007). *Šport po meri otrok in mladostnikov*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Tomc, K. (2010). *Vpliv staršev na vključitev otrok v športno vadbo* (Diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Ugrinovski, A. (2004). *Program gibalnih dejavnosti predšolskih otrok s čustveno-socialnega vidika* (Diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Videmšek, M., Berdajs, P. in Karpljuk, D. (2003). *Mali športnik*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Videmšek, M. in Jovan, N. (2002a). *Čarobni svet igral in športnih pripomočkov*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Videmšek, M. in Kovač, M. (2001). *Otrok v vrtcu: priročnik h kurikulumu za vrtce*. Maribor: Založba Obzorja.

Videmšek, M. in Pišot R. (2007). *Šport za najmlajše*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Videmšek, M., Strah, N. in Stančevič, B. (2001a). *Igrajmo se skupaj*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Videmšek, M., Šiler, B. in Fišer, P. (2002b). *Slepa miš, ti loviš!* Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Videmšek, M. in Visinski, M. (2001b). *Športne dejavnosti predšolskih otrok*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Videmšek, M., Pogelšek, V., Štihec, J. in Karpljuk, D. (2006). *Športna dejavnost in prehranske navade pri predšolskih otrocih in njihovih starših*. V *Otrok v gibanju – zbornik izvlečkov in prispevkov* (str. 203). Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper.

Videmšek, M., Tomazini, P. in Grojzdek, M. (2007). *Gibalne igre z improviziranimi pripomočki*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Videmšek, M., Štihec, J., Zajec, J., Pišot, R. in Šimunič, B. (2010). *Otrok med vrtcem in družino – Povezanost gibalne/športne dejavnosti predšolskih otrok in njihovih staršev z izbranimi dejavniki zdravega načina življenja*. Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Inštitut za kineziološke raziskave, Založba Annales.

Zaplatič, P. (2009). *Gibalna dejavnost predšolskih otrok in njihovih staršev v posavski regiji* (Diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

6. PRILOGE

ANKETA

Pozdravljeni. Moje ime je Sara Rozman in sem absolventka Fakultete za šport. Za diplomsko delo sem si izbrala raziskavo na temo otroškega centra Beti in Cej in praznovanja rojstnih dni. Prosim Vas, da si vzamete minuto časa ter o vsakem vprašanju skrbno premislite in odkrito in natančno odgovorite na vsa postavljena vprašanja. Anketa je anonimna, podatki pa bodo uporabljeni zgolj v znanstvenoraziskovalne namene. Anketa bo prav tako zelo pripomogla k mojemu raziskovalnemu delu. Hvala za vaš čas! Sara

Starost otroka, ki praznuje:

Obkrožite le en odgovor.

1. Dokončana stopnja vaše izobrazbe:

1. osnovna šola
2. 2-ali 3-letna poklicna šola
3. 4-ali 5-letna srednja šola
4. višja strokovna šola
5. visoka strokovna šola ali univerza
6. magisterij ali doktorat

Dokončana stopnja izobrazbe vašega partnerja/ice:

1. osnovna šola
2. 2-ali 3-letna poklicna šola
3. 4-ali 5-letna srednja šola
4. višja strokovna šola
5. visoka strokovna šola ali univerza
6. magisterij ali doktorat

2. Vaš dom je od otroškega centra oddaljen (obkrožite):

1. manj kot 500 m
2. od 500 m do 3 km
3. od 3 km do 10 km
4. več kot 10 km

3. Kolikšen je skupen neto mesečni priliv obeh staršev (skrbnikov)?

1. do 1200 €
2. od 1200 do 1800 €
3. od 1800 do 2500 €
4. od 2500 do 3500 €
5. več kot 3500 €

4. Ali v otroškem centru vaš otrok praznuje prvič?

1. DA
2. NE

5. Kje oziroma kako ste prvič izvedeli za otroški center Beti in Cej?

1. izvedel/a sem od prijatelja/ice
2. videl/a sem reklamo v nakupovalnem središču, na ulici ...
3. izvedel/a sem na spletu
4. prvič sem izvedel/a za otroški center, ko je bil otrok povabljen na prijateljevo rojstnodnevno zabavo
5. kot mimoidoči sem opazil/a otroški center Beti in Cej (spodnja etaža Emporiuma)
6. drugo (napišite) :

6. Kdo se je odločil, da bo otrok praznoval rojstni dan v otroškem centru Beti in Cej?

1. mama
2. oče
3. mama in oče
4. otrok
5. mama in otrok
6. oče in otrok
7. vsi skupaj

7. Z lestvico od 1 do 5 ocenite, zakaj ste se odločili za praznovanje rojstnega dne v otroškem centru Beti in Cej (1 – sploh mi ne ustreza, 2 – mi ne ustreza, 3 – delno mi ustreza, 4 – mi ustreza, 5 – zelo mi ustreza).

1.	Zaradi bližine doma	1 2 3 4 5
2.	Zaradi ugodne cene rojstnega dneva	1 2 3 4 5
3.	Zaradi otroku prijaznega prostora in ambienta	1 2 3 4 5
4.	Zaradi otrokove želje	1 2 3 4 5
5.	Zaradi dobre lokacije (bližina nakupovalnega središča in gostinske ponudbe)	1 2 3 4 5
6.	Zaradi prijaznega osebja in strokovnih delavcev	1 2 3 4 5
7.	Zaradi aktivnega druženja z drugimi otroki	1 2 3 4 5
8.	Zaradi uporabe kakovostnih didaktičnih pripomočkov (blazine, stožci, žoge, ovire ...)	1 2 3 4 5
9.	Zaradi pestrega programa	1 2 3 4 5
10.	Zaradi programa v katerem z otroki sodelujejo študentje Fakultete za šport	1 2 3 4 5
11.	Zaradi pestrih gibalnih vsebin	1 2 3 4 5
12.	Zaradi povezave športa in igre	1 2 3 4 5
13.	Zaradi razvijanja in izboljšanja gibalnih sposobnosti (gibljivost, hitrost, ravnotežje, moč ...)	1 2 3 4 5

8. Z lestvico od 1 do 5 ocenite, kako vam je kot staršu všeč in kako ste zadovoljni v otroškem centru Beti in Cej (1 – sploh mi ne ustreza, 2 – mi ne ustreza, 3 – delno mi ustreza, 4 – mi ustreza, 5 – zelo mi ustreza).

1.	Reklama in oglaševanje otroškega centra Beti in Cej	1 2 3 4 5
2.	Ambient na recepciji	1 2 3 4 5
3.	Sprejem na recepciji in osebje na recepciji	1 2 3 4 5
4.	Ambient v otroški igralnici	1 2 3 4 5
5.	Široka izbira in opremljenost igralnice z didaktičnimi pripomočki (blazine, žoge, stožci, ovire ...)	1 2 3 4 5
6.	Športni animatorji	1 2 3 4 5
7.	Vključevanje drugih otrok iz igralnice k praznovanju rojstnega dneva	1 2 3 4 5
8.	Program, ki ga ponujamo s prigrizki, pijačo, torto in animacijo	1 2 3 4 5
9.	Program tematskih rojstnih dni (kavbojci, Indijanci, princeske, gusarji ...)	1 2 3 4 5
10.	Program rojstnega dne s športom in igro	1 2 3 4 5
11.	Vključevanje športnih vsebin, s katerimi spodbujamo otrokove gibalne sposobnosti	1 2 3 4 5
12.	Igrive športne igre (štafete, nogomet, igra med dvema ognjema ...)	1 2 3 4 5
13.	Usvajanje novih športnih znanj in razvijanje različnih gibalnih sposobnosti	1 2 3 4 5

9. Ali se vam zdi trajanje rojstnega dneva primerno dolgo (2,5 ure)?

1. DA
2. NE, rojstni dan je prekratek
3. NE, rojstni dan je predolg

10. Ali boste otroški center Beti in Cej priporočili znancem in prijateljem, ki imajo otroke, stare od 3 do 12 let, kot primernega ponudnika za praznovanje rojstnega dne?

1. DA
2. NE